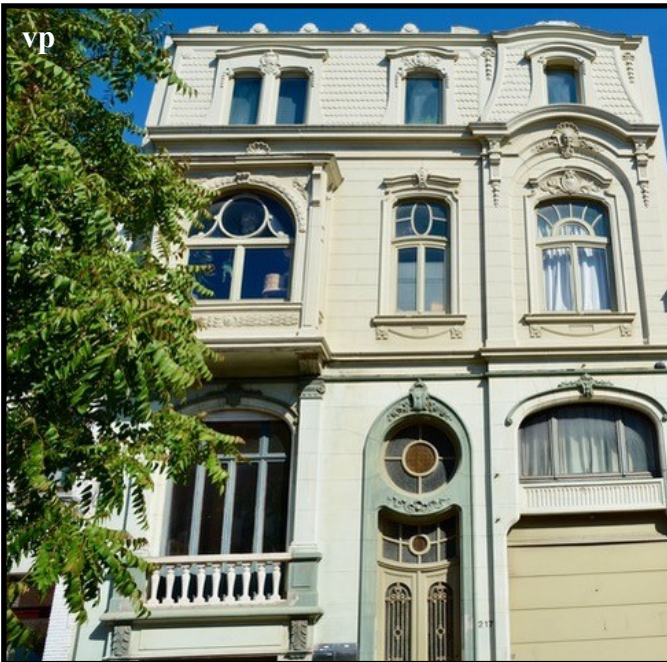

34ste JAARGANG - NUMMER 3 - 2022

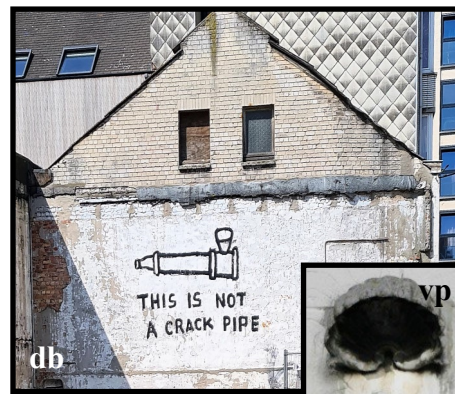
JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'

*Foto's cover, achterflap en binnenzijden
van V. Prinzie (vp) & D. Beirens (db) tenzij anders vermeld*

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen inzake de activiteiten asap verwittigd kunt worden: luc.vanspeybroeck@telenet.be

IN DIT NUMMER

88	Voorwoord	Marc Loy
89	Mededelingen, lidmaatschap, speech Marc & activiteiten najaar 2022	Redactie
97	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
102	Bunkers voor militairen in WO I & WO II	Georges Ruys
106	Gevelreclame verkoop domaniale gronden 2de helft 19de eeuw	Dirk Beirens
110	James Ensor: "Je parle avec le noble crayon"	Dominique Gondry
113	'De Halve Maan' en 'Het Beleg van Oostende'	Piet Daman
116	Miserie in Zandvoorde-bij-Oostende 4	Fré Vanhooren
120	Het oude Visserskwartier: verkopen, slopen & bouwen	Dirk Beirens

STEUNENDE LEDEN 2022

Asseloos Christian
Barbé Adriën
Beirens-Ghesquière Martha
Bracke-Defever Mia & Paul
Comeyne Boudewijn
DC Kerklommer
De Poerck Roger
De Vriendt Wouter
Degelin-Selis
Francier J.-Deman
François-Merlevede
Geldhof Ronny
Glorieux Lucas
Hadermann-Savoir
Hubrechtsen Freddy
Leeuwerck Marcel
Mares E.-Sorel H.
Metsu Dirk
Pennynck Stefaan

Prinzie-Vandenbroucke
Reynders Stefaan bvba
Samyn Jean-Pierre
Schaubacher D.-Taes M.
Seys Jan
Slabbinck Bart
Storme Annie
Taes Danielle
Van Dooren-Vertruyen
Van Duyvenboden- Stubbe
Van Roy Etienne
Vanbrabant-Parmentier
Vanhoucke-Meeschaert
Vansevenant R.-Vangrunderbeek H.
Verborgh Johan
Versluys Willy
Vroomen Conny
Werbrouck Rita
Wilmet Marcel
Wybouw C.-Lammaing G.

Golven

Na de coronagolven surften we deze zomer verder op die van de hitte die gelukkig meestal in onze door dagjesmensen overspoelde Stad aan Zee werden getemperd door een koele zeebries.

Onze haven- en badstad werd bijna dagelijks overspoeld door overvolle treinladingen binnenlanders die ook alweer in golven richting zon, zand en zee spoelden. Pluim voor de *Proper Strand Lopers* en ook voor de meestal ietwat meer gekleurde medemens van de stedelijke schoonmaakploeg, die de dag daarop in alle vroegte de naast de strandstoel, frigo-box en badhanddoek gedumpte afval weer maar eens opruimde.

Maar ook het verblijfstoerisme scoorde hoog en dat vertaalde zich in het recordaantal gidsbeurten dit jaar. Zowel de inschrijvingen voor de door de gidsenkring zelf aangeboden gratis gidsbeurten op de zomerse zaterdagen voor eigen leden, geïnteresseerde Oostendenaren en toeristen als de door ons begeleide zomerwandelingen en fietstochten aangeboden door Toerisme Oostende kregen een ruime bezettingsgraad.

De interesse voor begeleide bezoeken bracht Annie van onze dispatching de voorbije maanden soms in chronische nood bij het vinden van disponibele gidsen voor de vele opdrachten. We zijn blij met de vele aanvragen voor gidsbeurten, we blijven hopen op een recht evenredig groot engagement van onze druk gesolliciteerde, actieve gidsen.

Op 11 september strijkt Open Monumentendag neer in het landelijke Zandvoorde ter verkenning van het dorpscentrum, de ruime omgeving met de historische polders en hoeves en met aandacht voor het industrieel (soms verdwenen) erfgoed binnen het kanalenlandschap en de huidige toekomstgerichte mariene en maritieme transitie. Naar loffelijke traditie hielp onze kring mee met de Cultuurdienst aan de inhoudelijke invulling van die OMD die ook inzet op een brede waaier aan doe-activiteiten voor families en kinderen. Gedetailleerde Info over het programma, vind je op www.oostende.be/omd. Inschrijvingen en reserveringen gebeuren via uit@oostende.be tel. 059 25 81 41 of UiTloket in het stadhuis.

Eind juni ging directeur Vrije Tijd van de stad Oostende, Martine Meire, ook op pensioen. Veel jaren mochten we als gidsenkring haar vertrouwen genieten en kon zij, toen als diensthoofd van de Cultuurdienst, op de gidsenkring rekenen voor de groepsbegeleiding bij iedere OMD of bij de talrijke succesvolle tentoonstellingen in de Venetiaanse Gaanderijen.

Voorzitter Marc Loy

Driemaandelijks blad van de Oostendse

GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
34ste jaargang
Nummer 3
Juli - augustus - september 2022

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 bus 0703
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder uitdrukkelijke copyrightvermelding** mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: info@oostendeahoy.be

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 20€ per jaar.
Buitenland: 25€
Gezinskaart: 25€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 30€ (2 gezinsleden)

Website: www.oostendeahoy.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

HET LN-BESTUUR ZIET ER SEDERT DE ZOMER 2022 ALS VOLGT UIT.

- 1 Voorzitter = Marc Loy**
- 2 Secretaris & huisbewaarder = Luc Vanspeybroeck**
- 3 Penningmeester & verantwoordelijke digitale zaken= Dirk Laga**
- 4 Dispatching = Annie Van den Bon (adv.)**
- 5 Verslaggeefster = Muriel Beuselinck**
- 6 Afgevaardigde Cultuurraad + sociale media-opvolger = Hilde Veulemans**
- 7 Werkgroepen = Linda D'hondt (adv.)**
- 8 Redacteur gidsenblad & mentorencoördinator = Dirk Beirens**

Veel volk voor de vernieuwde Markante Vrouwenwandeling 10.04.2022

Find us on:
facebook®

Ons bestuurslid Hilde doet er alles aan om info over onze gidsenkring via het bekende medium Facebook te verspreiden. Graag eens bekijken en liken uiteraard >
gidsenkring lange nelle vzw

GIDSENBLAD OP WEBSITE

Drie jaargangen (2017, 2018 & 2019) van het gidsenblad staan op onze website dank zij Joris Surmont > LINK: <https://gidsenkringoostende.be/archieven.html>

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of General Data Protection Regulation (GDPR)

De Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle' verklaart zich te houden aan de regelgeving van de AVG. De gegevens van de aangenomen leden worden alleen gebruikt voor briefwisseling en adressering inzake het ledenblad en het mailadres inzake wijzigingen na inschrijving op een of andere activiteit. Niets wordt aan derden doorgegeven. De persoonlijke gegevens van de gewone leden/gidsen in de database van de dispatching zijn beveiligd. (update augustus 2021)

LIDMAATSCHAP 2022

Het lidmaatschap **2022 gaat in op 1 januari 2022** en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (gratis of tegen verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. **Als exclusief extraatje krijg je het waardevolle jaarboek 2022.**

Het lidmaatschap voor 2022 hebben we moeten verhogen:

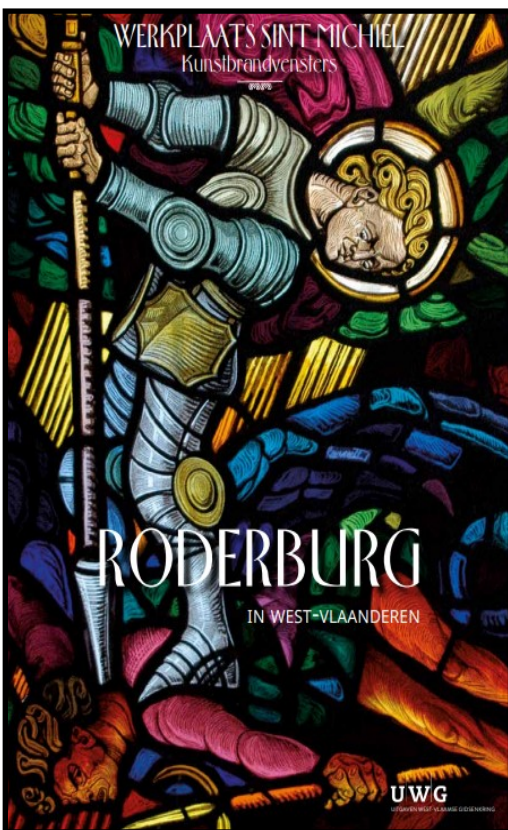
- gewoon lid: 20 euro (buitenland 25 euro);
- gezinskaart: 25 euro (2 gezinsleden);
- steunend lid: vanaf 30 euro (2 gezinsleden).

Bij overschrijving vermelden: naam + lidgeld 2022

De bijdrage kan overgeschreven worden op rekening **BE91 3800 0491 8476** van Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw, Christinastraat 67 in 8400 Oostende. Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling.

Het bestuur dankt je alvast voor je trouw, belangstelling en steun.

JAARBOEK 2021 voor de leden die lid waren in 2021

De 25ste uitgave van de Koninklijke West-Vlaamse Gidsenkring vzw., een samenwerkingsverband van 9 lokale afdelingen: Brugge, Ieper-Poperinge, Kortrijk, Menen-Wevelgem, Oostende, Roeselare, Tielt, Waregem en Westhoek.

Leden die het jaarboek niet gebust kregen, kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2021 of andere legitimatie, dit jaarboek ophalen bij

Azuriet Reizen

Van Iseghemlaan 108 - 8400 Oostende

Extra exemplaren, prijs 10 euro (exclusief verzending) kunnen besteld worden bij Dirk Beirens via dirk.beirens@telenet.be

OVERLIJDEN

Met spijt melden wij het overlijden op 79-jarige leeftijd van de heer Sylvester Samaey (22.12.1942-19.05.2022), echtgenoot van gidsend lid Lieve Ternier.

In naam van alle leden biedt het bestuur van LN haar medeleven aan Lieve en de getroffen familie aan.

LENTERECEPTIE LANGE NELLE OP ZONDAG 19 JUNI 2022 SPEECH VAN VOORZITTER MARC LOY OP DE MERCATOR

Welkom aan boord van de Mercator. En meteen ook op onze nieuwjaarsreceptie, nog net binnen de houdbaarheidsdatum. Iedere gids kan het je vertellen: het staal van de geklonken romp van de Mercator komt uit dezelfde hoogovens als die van de Titanic. Vandaar dat er straks een verplichte rescue oefening volgt op de tonen van ‘Nader tot u, mijn God.’ Die oefening die zowat een half uur duurt, is niet alleen verplicht maar is vooral voor onze kas ook erg kostenbesparend inzake broodjes en drank. Naar aloude maritieme traditie spreekt het vanzelf dat het bestuur en vervolgens alle mannen eerst plaats mogen nemen in de reddingsloepen.

In de voorbije twee jaar ontvielen ons bestuurslid en gids Jeannine Laplace en haar man Roland Boucquez, de gidsen Pierre Van Hecke en Michel Dedrie, onze leden Luc Van Hamme, Hugo Schramme en Roger Timmermans en Liliane Baeteman echtgenote van gids René Vandercruyssen en Sylvester Samaey, echtgenoot van onze gids Lieve Ternier.

Met spijt nemen we vandaag ook afscheid van vijf bestuursleden van de kring. Twee van hen namen al eerder eervol ontslag door zich niet meer verkiesbaar te stellen. Maar het wereldwijde virus belette ieder vorm van afscheidsceremonieel. En daarna maakte Putin weer ambras. Die was blijkbaar vergeten dat onze gidsenkring in 1990 al een Russische delegatie gidsen op bezoek kreeg inclusief met een officiële ontvangst op het stadhuis. Twee jaar geleden staakten **Patricia Veris** en **Annie Storme** hun jarenlange bestuursengagement.

Onze ere-secretaris **Patricia Veris** is een van *Founding Mothers* van onze kring. Ze was er als bestuurslid al vanaf onze start in 1989 bij. Als jonge moeder stond ze ook aan de wieg van onze gidsenkring en stond secretaris Marcel Braet jarenlang administratief bij. In 2004 gaf ze de fakkel door aan een nieuw aangetreden generatie bestuursleden. Maar toen het even kwakkelde binnen dat nieuwe bestuur, bleek ze ook al rap bereid om vier jaar later de taak van secretaris op zich te nemen. Secretariaatswerk oogt weinig glamoureuus en is een eenzame bezigheid. Daarbij vergeleken is het voorzitterschap een bezigheidstherapie. Maar Patricia, ondertussen prille oma, kweert zich meer dan stipt en erg consciëntieus van haar taak: het opvolgen en het beantwoorden van de correspondentie, de vele telefoontjes en mails, het opmaken van het jaarverslag, het bijhouden van de inschrijvingen van de maandelijkse activiteiten, het labelen en versturen van de tijdschriften... Dit alles naast haar inzet als gids, niet alleen bij onze kring, maar ook in het Visserijmuseum in Oostduinkerke en het Abdijmuseum in Koksijde. En ook bij de maandelijkse bestuursvergaderingen was ze een gewaardeerde stem in het kapittel. Van harte dank voor die jarenlange inzet, Patricia.

Ook **Annie Storme** legde tijdens de covidstorm haar bestuursfunctie neer. Onze Lange Nelle-correspondente in Duitsland was trouw aanwezig op onze maandelijkse vergaderingen in het Spaans Huisje. We onthouden en appreciëren haar sociaal engagement, en de vele bijdragen die ze als bevoorrechte ooggetuige leverde voor het gidsenblad. En haar voordrachten voor de kring waar ze ook weer kon putten uit persoonlijke anekdotes als vroedvrouw en rasechte Oostendse. Annie laat zich vanavond helaas verontschuldigen.

Foto Peter Maenhout

Lentereceptie Lange Nelle op **zondag 19 juni 2022** op de Mercator met huldiging van enkele afscheidnemende bestuursleden: (met bloemen van l.n.r.): Patricia Veris, Martine Quaegebeur, (met wijnpakket) Etienne Pitteljon en Piet Daman, Annie Storme was verontschuldigd.

MORDAN

Bioshop Mordan

Torhoutsesteenweg 497
8400 Oostende
Tel: 059 70 05 50
Fax: 059 70 05 55

e-mail: hans@natuurwinkelmordan.be

Openingsuren:
Open elke dag van 9u tot 18u doorlopend.
Gesloten op zon- en feestdagen.

BIO SHOP

*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

**100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT**
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep.

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

Bij de meest recente verkiezingen legden ook **Martine Quaegebeur, Etienne Pitteljon** en **Piet Daman** hun bestuursfuncties neer.

Sinds jaar en dag was Martine onze archivaris: geen document ontsnapte aan haar aandacht, geen krantenbericht over onze kring ontging haar. Eerst nog werden al die papieren bronnen alfabetisch, chronologisch of thematisch geringmapt. Gelukkig sloop ook de digitalisering de krappe archiefruimte van ons 18de eeuws Spaans Huisje binnen. Veel papieren, documenten en tijdschriften vonden sindsdien ook een inkijk op het beeldscherm. Als laatste beleidsdaad hield Martine, geassisteerd door Luc V. en Dirk B. grote schoonmaak in het door haar zelf georkestreerd archiefdepot. Nu wachten kilo's papier menige maandagochtend op de PMD-ophaalronde. Martine nam afscheid van haar zelf opgebouwde archief zoals ze afscheid nam van het bestuur: zonder veel tamtam, zakelijk en correct.

We weten allemaal dat de grijsheid/kaalheid ook de wijsheid garandeert. Zo dreven Piet en Etienne alleen al door hun aanwezigheid de gemiddelde leeftijd van het voltalig bestuur schrikbarend op. Je moet weten: de gecumuleerde leeftijd van beide heren katapulteert ons met terugwerkende kracht in het gezegende jaar 1853.

Piet is net als Etienne een adept van de derde gidsencursus door onze kring in 1996-1997 opgezet. Als oud-officier bij de Belgische Marine, toen nog De Zeemacht, was hij als oud-militair een kordate, parate en correcte gids. Valt het te verwonderen dat hij ook nauw betrokken was bij de uitwerking van de Napoleonwandeling en Oosteroever Militair. Hij was ook binnen het bestuur de energieke ouderdomsdeken naar wiens interventies met respect geluisterd werd. Menig collega mocht altijd op zijn expertise en documentatie beroep doen. Ook zijn taak als ondervoorzitter heeft hij, zeker in soms penibele omstandigheden, correct en kordaat ingevuld.

Niemand beheerst de kunst van het afscheid nemen beter dan Etienne.

Medio 2016 sloot hij al eens de boeken als penningmeester van onze kring. 15 jaar was hij toen verantwoordelijk geweest voor de financiële gezondheid van de vereniging: betalingen, rekeningen en budgetten.... Ze passeerden allemaal langs een nauwgezette, gedisciplineerde penningmeester. Een taak die hij ook tot voor kort waarnam in de Provinciale koepel van alle West-Vlaamse gidsenkringen. Tot voor een paar maanden was Etienne nog actief in het bestuur als dispatching-coördinator, in de wandelgangen werd hij daarom eerbiedig en vol ontzag als *disco* aangesproken. Maar ook de volledige verzendingsoperatie van ons driemaandelijks tijdschrift: verpakken, etiketteren en verzenden viel onder zijn bevoegdheid. Net als het actueel houden van de gidsenrol inzake beschikbaarheid, personalia, en hij verzorgde ook de relaties met het Domein Raversyde en Toerisme Oostende.

Ooit hielden we onze recepties in het Spaans Huisje. Het werd er te krap, maar de herinnering aan die dagen heeft ons lid Pierre Claes nu in een maquette vereeuwigd. Die wil hij graag schenken aan de Kring. Ik stel voor, Pierre, dat je de maquette aan ons prille bestuurslid Hilde Veulemans overhandigt: als voormalig schepen en voorzitter van Kusterfgoed, verhinderde Hilde ooit dat onze kring op straat kwam te staan. Dank je, Pierre, het krijgt een ereplaats in het Huisje.

Aan boord van de Mercator rest me enkel nog het ene commando: Alle broodjes aan dek en hijs de glazen.

**ZATERDAG 17 SEPTEMBER &
ZONDAG 25 SEPTEMBER 2022**

STREET ART– WANDELING

GEGIDSTE WANDELING DOOR LN-GIDSEN

Foto Linda D'Hondt

Foto Paul Van den Broeck

De kunstenaars leer je onderweg wel kennen ..

Omdat de meeste (nieuwe) werken van de zevende editie van het street art-festival 'The Crystal Ship' zich buiten het oude centrum bevinden, starten we aan het Sportcentrum voor een luswandeling. Onze beslagen gidsen maakten een selectie van werken uit nagenoeg alle jaren (2016—2022) en geven je duiding bij de kunstwerken.

Linda D'Hondt gidst op zaterdag 17.09

Paul Van Den Broeck gidst dezelfde wandeling op zondag 25.09

**Afspraak: om 10.30 uur aan de ingang van het Sportcentrum aka
De Koninklijke Stallingen, Koninginnelaan 76, Oostende
Luswandeling van twee uur**

Leden: gratis + niet-leden: €5 - MAXIMUM 20 DEELNEMERS

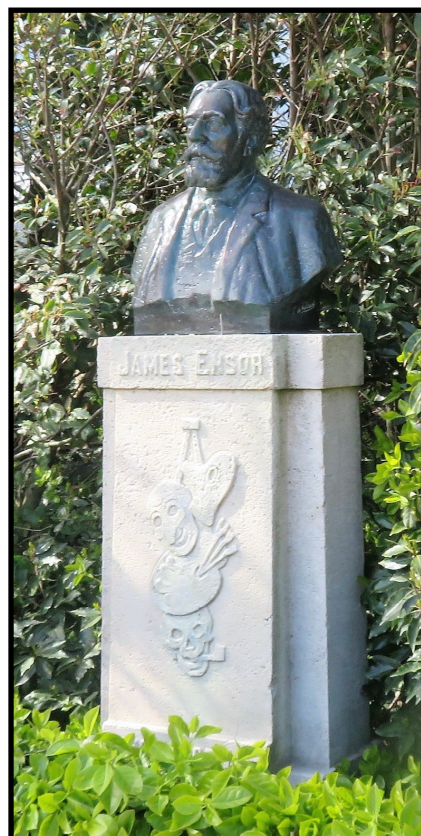
Vermeld duidelijk de gekozen dag (zaterdag of zondag)!!!

**Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) bij secretaris Luc Vanspeybroeck
luc.vanspeybroeck@telenet.be (voorkeur) / tel. 0472 040 804**

ZONDAG 16 OKTOBER 2022

**BEELDENWANDELING ROND HET OUDE
CENTRUM: VAN STATION TOT STADHUIS**

LANGE NELLE-GIDS

Onder het begrip 'beelden in de publieke ruimte' zit heel wat divers materiaal: standbeelden en bustes, kunstwerken en decoratieve elementen, plaketten en monumenten; ze zijn van natuursteen, gegoten in brons, van koper, staal of gietijzer; hun ontwerpers en/of makers zijn beroemd, plaatselijk of internationaal bekend, ze zijn professionelen of amateurs, ...

Van het stationsplein volgen we de Visserskaai tot aan het Zeeheldenplein en vervolgens zakken we de Van Iseghemlaan af tot aan het Kursaal. Van het Kursaal lopen we door tot aan de omgeving van het stadhuis.

Afspraak: om 10.30 uur op het stationsplein aan de beeldengroep 'De Vissersvrouwen' van Gust Michiels, einde omstreeks 12.30 uur ter hoogte van het stadhuis

Leden: gratis + niet-leden: €5 - MAXIMUM 20 DEELNEMERS

**Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) bij secretaris Luc Vanspeybroeck
luc.vanspeybroeck@telenet.be (voorkeur) / tel. 0472 040 804**

ZONDAG 13 NOVEMBER 2022

**WANDELING
VAN PETIT NICE TOT PETIT PARIS**

LANGE NELLE-GIDS

Deze wandeling ontstond naar aanleiding van de vraag van de handelaarsbonden buiten het oude centrum om hun deel van Oostende meer onder de aandacht te brengen van Oostendenaars, tweedeverblijvers, passanten en toeristen.

Toerisme Oostende & de Handelaarsbonden deden een beroep op Gidsenkring Lange Nelle om mee het parcours van de wandeling uit te tekenen.

Onlangs publiceerde Toerisme Oostende een herwerkte versie van de bijhorende brochure. En ook een Franstalige versie werd heel recentelijk gelanceerd.

Het ongeveer 6 km lange parcours, een luswandeling, kun je alleen of in een groepje afwandelen.

Op zondag 13 november neemt een gids van 'Lange Nelle' je op sleeptouw van Petit Nice tot Petit Paris, een deel van het parcours dus.

Afspraak: om 10.30 uur onder de luifel van het Kursaal op het Monacoplein en einde omstreeks 12.30 uur ter hoogte van het verkeersknooppunt Petit Paris

Leden: gratis + niet-leden: €5 - MAXIMUM 20 DEELNEMERS

Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) bij secretaris Luc Vanspeybroeck luc.vanspeybroeck@telenet.be (voorkeur) / tel. 0472 040 804

Caroline Pauwels (Sint-Niklaas, 23 juni 1964 – Jette, 5 augustus 2022, professor communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel en rector van 2016 tot 2022): **“Een boot roept bij mij sterke gevoelens op, dat merk ik als ik in Oostende ben. Ver-trekken, partir. Dat gevoel zie ik weerspiegeld door een boot die uitvaart en het ruime sop kiest. Om dan uiteindelijk weer aan te meren.”**

kunst en wetenschap bindt en

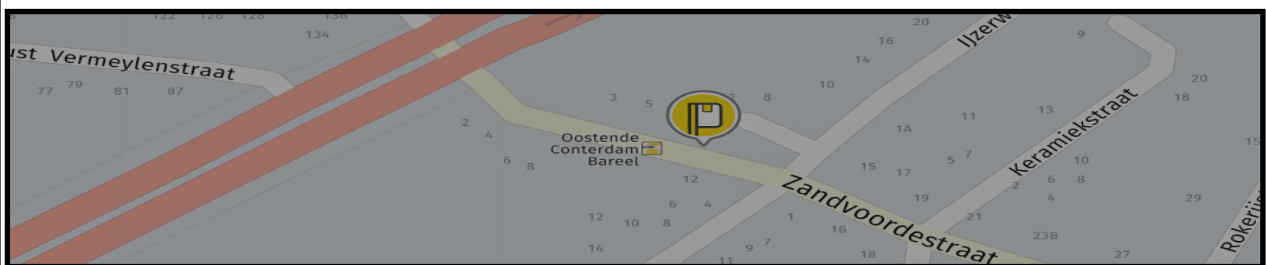
Caroline Pauwels: “Verwondering en amor mundi, dit waren de twee thema’s waarmee ik in 2019, toen TAZ me vroeg gastcurator te worden van TAZ#2020, aan de slag ging. ‘Amor mundi’, naar Hannah Arendt, omdat het volgens mij een goede ingesteldheid is om van de wereld met al zijn onvolkomenheden te houden. En, om te erkennen dat de meeste mensen deugen en de natuur een weergalozes bron van kracht en levenslust is. ‘Verwondering’ omdat dit tegelijkertijd het menselijke zijn bepaalt. In het woord resoneert het mooie citaat van Einstein, die ooit hier aan de kust verbleef en Ensor ontmoette.’

‘Toen de TAZ ploeg besliste om mijn curatorschap over dat noodlottige jaar 2020 heen te tillen, richting 2021, moesten er naar mijn gevoel naast verwondering twee thema’s toegevoegd worden: **verbondenheid** en **zorgeloosheid**. Er moet immers ‘gerepareerd’ of geheeld worden. Er moet opnieuw verbonden worden, intergenerationeel, intercultureel.’

(foto Valere Prinzie aka vp)

persbericht TAZ#21 Caroline Pauwels - <https://theateraanzee.be/nieuws/2019/vub-rector-caroline-pauwels-gastcurator-taz-2020>

AUTOBUSLIJN OOSTENDE—CONTERDAM DIENSTREGELING 1957

N.M.B.S. Autobuslijn Oostende-Boterput-Meiboom-Conterdam en omgekeerd

DIENSTREGELING VANAF 1 JULI 1957

Uitbater : Arsène GOVAERT-MINY, Torhoutsteenweg, 20, STENE-OOSTENDE — Tel. 71354

	W.	W.	(2)	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	W.	Z.	Z.	
Oostende, Vindictivelaan V.	8.00	8.40	9.20	10.00	10.40	11.20	12.03	13.20	14.00	14.40	15.20	16.00	16.40	17.20	18.00	18.40	19.20	20.00	20.40	21.20	22.00	22.00	22.00
Politiebureau	8.02	8.42	9.22	10.02	10.42	11.22	12.05	13.22	14.02	14.42	15.22	16.02	16.42	17.22	18.02	18.42	19.22	20.02	20.42	21.22	22.02	22.02	22.02
Frère Orbanstraat, N° 94	V.	8.04	8.44	9.24	10.04	10.44	11.24	12.07	13.24	14.04	14.44	15.24	16.04	16.44	17.24	18.04	18.44	19.24	20.04	20.44	21.24	22.04	22.04
Kliniek	7.30	8.06	8.46	9.26	10.06	10.46	11.26	12.09	13.26	14.06	14.46	15.26	16.06	16.46	17.26	18.06	18.46	19.26	20.06	20.46	21.26	22.06	22.06
Boterput	7.32	8.07	8.47	9.27	10.07	10.47	11.27	12.10	13.27	14.07	14.47	15.27	16.07	16.47	17.27	18.07	18.47	19.27	20.07	20.47	21.27	22.07	22.07
Meiboom	7.34	8.09	8.49	9.29	10.09	10.49	11.29	12.12	13.29	14.09	14.49	15.29	16.09	16.49	17.29	18.09	18.49	19.29	20.09	20.49	21.29	22.09	22.09
Café Welkom	7.35	8.11	8.51	9.31	10.11	10.51	11.31	12.14	13.31	14.11	14.51	15.31	16.11	16.51	17.31	18.11	18.51	19.31	20.11	20.51	21.31	22.11	22.11
Gistelse Steenweg, N° 128	7.36	8.12	8.52	9.32	10.12	10.52	11.32	12.15	13.32	14.12	14.52	15.32	16.12	16.52	17.32	18.12	18.52	19.32	20.12	20.52	21.32	22.12	22.12
Conterdam (plaats)	7.37	8.14	8.54	9.34	10.14	10.54	11.34	12.17	13.34	14.14	14.54	15.34	16.14	16.54	17.34	18.14	18.54	19.34	20.14	20.54	21.34	22.14	22.14
Conterdam (Bareel) A.	7.38	8.16	8.56	9.36	10.16	10.56	11.36	12.18	13.36	14.16	14.56	15.36	16.16	16.56	17.36	18.16	18.56	19.36	20.16	20.56	21.36	22.16	22.16

Dirk Metsu, Oostende een stadsgids, vierde editie, juli 2022, 294p

In juli 2022 verscheen de vierde editie en tegelijk vijfde druk van de succesvolle 'stadsgids' van Dirk Metsu, die ook onze gidsenkring een warm hart toedraagt. Blz. 251 (zie hieronder links) is volledig aan 'Lange Nelle' gewijd, met dank aan tekstleverancier Marc Loy.

Dirk Metsu (Oostende 1961) is opgegroeid in Bredene-aan-Zee. Na zijn studies moderne geschiedenis (UGent) ging de auteur aan de slag in de toeristische sector. Het verhaal van zijn geboortestad is zijn passie geworden.

EEN AANRADER VOOR AL ONZE LEDEN!

Bezoek Oostende met de Gidsenkring!

Naast inzicht in de stadsgeschiedenis en toelichting bij het onroerend erfgoed brengen de gidsen ook graag een kijk op de actuele ontwikkelingen in de Stad aan Zee. Wist u bijvoorbeeld dat Oostende als hoofdstad van onze 11de provincie – de Belgische Noordzee – pionierswerk levert voor de Blauwe Economie?

Tijdens de vele themawandelingen komen uiteenlopende aspecten aan bod. De gidsen brengen u naar bekende en minder bekende plekjes. Van de trendy Oosteroever tot in het rustige Mariakerke. Van de drukke zeedijkpromenade tot in het landelijke Stene. Van een passage langs de levendige Visserskaai tot een fietstocht langs het gevarieerde Groen Lint rondom de stad.

Met passie voor hun stad vertellen de stadsgidsen u graag tal van anekdotes en verhalen. Over schrijvers, schilders en staatslieden die hier ooit inspiratie, vertier en troost vonden. Of over de band tussen de Belgische koningen en Oostende. Maar evengoed over het harde leven en de tradities van de lokale vissersgemeenschap doorheen voorbije tijden.

Naargelang het gekozen traject en de geschatte afstand kan de gidsbeurt zowel te voet, met de fiets, autobus of zelfs per boot. Ook voor een begeleid bezoek aan musea zoals Mu.ZEE, het James Ensor Huis, het Stadsmuseum, Fort Napoleon, de driemaster Mercator, de 0.129 Amandine en het Provinciedomein Atlantikwall Raversyde kan u de gidsenkring contacteren.

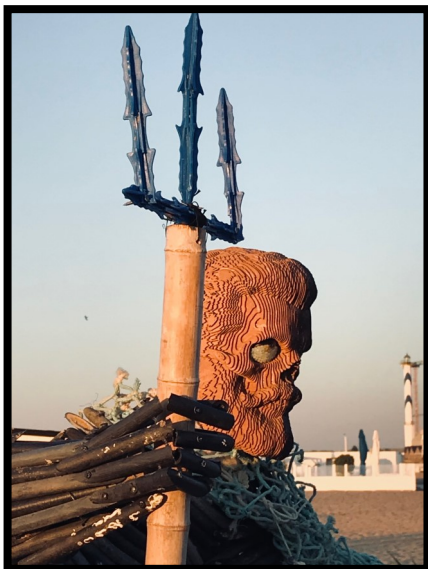
Gidsenkring Lange Nelle verwelkomt u ook graag als lid. U kan voordelig genieten van boeiende voordrachten, de primeur van een nieuwe stadswandeling, of u kan zich verdiepen in de interessante bijdragen in het driemaandelijks gidsenblad of het thematisch jaarboek.

Informatie en boeking:
www.oostendeahoy.be
info@oostendeahoy.be
32(0) 59 807 381

WASTED (uit zee- en strandafval samengestelde) POSEIDON OP 'T KLEIN STRAND ... AAN LAND GEKOMEN TEGEN DE ZIEKMAKENDE VERSPILLING VAN ZIJN EN ONS LEEFMILIEU ... (foto's Marc Loy)

Tim Corbesier, bezieler van de Proper Strand Lopers, knutselde de figuur met afval uit zee zelf ineen. De Middelkerkse hobbyïst Chris Everaert maakte het hoofd uit MDF-platen.

Boze Poseidon met zijn kleine broertje, de immer vrolijke Valère

WASTED POSEIDON

FOR THE VERY FIRST TIME THE GOD OF THE SEA* COMES ASHORE TO ASK WHY MANKIND IS AT WAR WITH THE OCEAN

The ocean is sick. Every day mankind is polluting it with stuff that's mostly made of a relatively new and dangerous fabricate: **PLASTICS!**

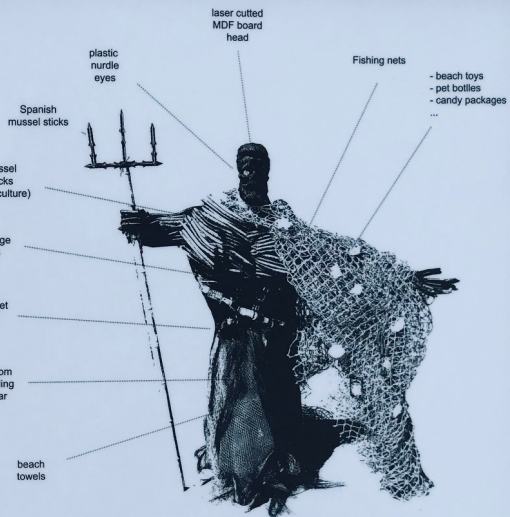
Plastics are all around us as we speak. They float in the water, tiny bits float through the air, they are present in every living organism and thus also in our bodies.

We must stop using single-use plastics or at least make sure they don't end up in our environment.

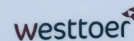
Everyone can help:

- + Buy less goods in plastic wrapping
- + Dispose waste in the bin properly!
- + Clean the beach and inspire other people!
- + Post your Poseidon picture as **#wastedposeidon**

* Greek mythology

SADNESS IS SEEN IN HIS EYES MADE OF MERMAID TEARS. HIS BODY WRAPPED IN MARINE DEBRIS AS IT EVENTUALLY BECAME PART OF HIM. THE DESPARATION OF EVERY LIVING SEA CREATURE OVERCOMES HIS PRIDE AS HE IS FORCED TO SURFACE AND BEG MANKIND TO STOP THE POLLUTION.

ERIC (dE KIEVITH)'s RARITEITENKABINET: RENE HANSOUL

René Hansoul (1910-1979) is genoegzaam bekend door zijn prachtige ontwerpen voor de tentoonstelling in Luik (1939) en die ook nog te bezichtigen zijn in de hall van het Thermane Palace Hotel. In mijn collectie (=Eric's) is een nieuw (zeldzaam) ontwerpje bovengekomen van dito kunstenaar uit het interbellum.

Aanvulling redactie: kunstschilder René Hansoul werd in 1910 in het Brabantse Machelen geboren en kreeg vaderlijke steun bij zijn schildersambities. Hij studeerde aan de Academie voor Schone Kunsten in Leuven en volgde lessen publiciteitstekenen in Sint-Lucas Gent. Op zijn 19de kwam hij in Oostende terecht. Hij werd bekend als begaafd portretschilder. In de jaren 1930 schilderde hij grote taferelen uit het leven van Napoleon voor het Heemkundig Museum Fort Napoleon. Wat later schiep hij ook fantastische surrealistische doeken. Na WOII woonde hij in Brussel. René huwde op 22 december 1936 met Yvonne Declercq. Hij had twee zussen en een broer. Zus Germaine (°Machelen, 1907) handelaarster, was gehuwd met Félicien Markey. Al tijdens het interbellum woonden ze in de Peter Benoitstraat 25. De dochter van René woonde de opening van de tentoonstelling '5x Napoleon' bij in het Fort Napoleon anno 2005. Heeft iemand haar coördinaten?

Bronnen

1 O. Vilain, René Hansoul, in *Ostend Flash*, jg.3, nr.6, juni 1960, pp.44-45

2 N. Hostyn, R. Hansoul, in de rubriek 'Vergeten Oostendse kunstschilders', tijdschrift *De Plate*, 1985, blz. 298 + mailinfo augustus 2022

Lange Nelle loent naar (Noord)zeelui door Marc Loy (juli 2022)

Na een recente restauratie van het lezenstelsel van de Oostendse vuurtoren Lange Nelle blijkt dat de tweede van de drie witte lichtstralen, het morseteken voor de O van Oostende, ontregeld is. Het pas gerestaureerde lenzenstelsel van de Oostendse vuurtoren Lange Nelle zit met een defecte schittering opgezaadeld. Bij een volledige omwenteling van het lenzensysteem rond de centrale lamp, waarbij tweemaal drie witte schitteringen of lichtstralen, zes in het totaal dus, elkaar om de zeven seconden klokvast opvolgen, laat de zesde straal nu geen wijde en egale lichtbundel zien maar een fel flitsend licht.

Eind mei jl. werd het Fresnel lenzenstelsel, dat ooit nog dienst heeft gedaan in de voormalige, derde vuurtoren tijdens het interbellum, ontmanteld om door een Engels gespecialiseerd bedrijf bijgeslepen en hersteld te worden. Ondertussen voorzag een noodverlichting voor een qua zichtbaarheid beperkt lichtsignaal. Sinds het terugplaatsen van de in ringen opgedeelde lenzen begin juli doet het euvel zich voor.

De bevoegde afdeling Scheepvaartbegeleiding van MDK was zich nog van geen kwaad bewust. Omdat het diensthoofd Nick Goethals met vakantie is, kregen we tekst en uitleg van technisch directeur van dezelfde dienst Wim Smets.

“De zes schitteringen binnen één volledige omwenteling van de lens worden gestuurd door zes lensfragmenten. Eén van die fragmenten is wegens onherstelbare sleet vervangen door een nieuw dat echter te veel licht doorlaat en dus haar oorspronkelijke functie verliest. We hebben de firma verwittigd en zij moet nu uitzoeken hoe ze met bv. een coating de oorspronkelijke straal op die nieuwe lens weer kunnen genereren. Maar dat het een precisiewerkje zal worden staat nu al vast.” (foto Valère Prinzie)

Van Iseghemlaan 108
Oostende

info@azuriet.be

059 51 49 51

www.azuriet.be

BUNKERS VOOR MILITAIREN IN WOI & WOII

GEORGES RUYS

Het begrip ‘bunker’

Velen denken dat het woord bunker uit het Duits komt. Het is echter een woord uit een Schots dialect en betekent ‘bergplaats voor kolen’. Het werkwoord ‘bunkeren’ staat voor brandstof inslaan. De Fransen spreken van een ‘abri’. De Engelsen hebben het over een ‘pill box’. De schuilplaatsen voor de burgerbevolking komen in deze bijdrage niet aan bod.

Eerste Wereldoorlog

In het begin van WOI was de bunkerbouw zeer primitief. De soldaten van beide partijen maakten gebruik van bestaande bomkraters waar ze een dak op plaatsten met uit de omgeving gekapte bomen of door middel van brokstukken die een beschutting vormden. Deze constructies waren van weinig betekenis, want door de impact van een grote granaat konden de flanken of dakbedekking gemakkelijk instorten. Het is pas wanneer het front in 1915 stabiliseerde dat er een zeer snelle ontwikkeling in de veldversterkingen tot stand kwam. (*BRAECKEVELT, N., Masterscriptie ‘Ontwapend beton’ 2016*)

De ontwikkeling van de bunkerbouw kwam dus pas begin 1915 goed op gang. De eerste bouwwerken waren bedoeld voor het beschermen van de manschappen en geschutsposten.

Oorspronkelijk gebeurde de nieuwe bouwwijze van de bunkers op twee manieren. Aan de frontlijn werd in hoofdzaak gebruik gemaakt van op voorhand gegoten betonblokken voor de wanden. Die werden bovenaan afgedekt met spoorwegrails waarop betonplaten werden gelegd en daarop een laag zand. Later werden de blokken aan elkaar verbonden via gaten waarin men ijzeren staven stak.

In de bezette gebieden waar men over meer tijd en materiaal beschikte, gebeurde de bouw van de constructie door middel van een bekisting in vlechtwerk of houten panelen en door het gieten van gewapend beton. (*VANCOILLIE, J. en BLIECK, K., Bouwen aan het front, 2016, pp. 95-101*)

Bijzondere kenmerken van de bunkers uit WOI zijn: de hoekige vorm van het bouwwerk, de schietgaten in de wanden, deuren en vensters aan de kant waar men de vijand niet verwacht.

In de beginfase van de bouwwerken resulteerde het verkeerd gebruik van de verhoudingen (cement-steenslag-duinenzand-water) bij het gieten, dikwijls minder sterke constructies.

Daarbij is het gieten van beton afhankelijk van de omgevings-temperatuur. (*VANCOILLIE, J. en BLIECK, K., Bouwen aan het front, 2016, pp. 95-101*)

De bunkers gebouwd uit betonblokken en deze uit stortbeton verschilden zowel in vorm als wanddikte. De bunkers werden tijdens de eerste oorlogsjaren vooral gebouwd op basis van ervaring en met het beschikbare materiaal ter plaatse. Van enige standaardisatie of richtlijnen bij de constructie was nauwelijks sprake. De weinige standaarddata werden ter plaatse bepaald, aangepast aan de bewapening die men zinnens was te plaatsen en het aantal manschappen dat zijn intrek in het bouwwerk zou nemen. (*GRIFFITH, P., Fortifications. 2004, pp. 22-26*) Het aantal bunkers per batterij hing dus van verschillende factoren af. **(foto 1993 ingang geschutsbunker Batterij Aachen WOI in Provinciedomein Atlantikwall Raversyde)**

db

De luchtmacht maakte in de eerste oorlogsjaren een pijlsnelle opgang zodat de bunkers vanuit de lucht gezien werden. Camouflage was dus noodzakelijk. Zo werden veelal houten daken op de bouwwerken geplaatst en ramen op de wanden geschilderd zodat ze leken op de huizen in de omgeving. Dichter bij het front en in een bosrijke omgeving gebruikte men aarde en graszoden, takken of netten waaraan gekleurde lappen bevestigd waren om het dak te overspannen. Beide methoden van camouflage werden ook in WOII toegepast.

De bunkers waren meestal deels ingedolven en kwamen nauwelijks boven de grond. (VANCOILLIE, J. en BLIECK, K., *Bouwen aan het front*, 2016, pp. 111-116)

Omdat de Belgische havens zo belangrijk waren, moest de kust zo snel mogelijk beschermd worden tegen een mogelijke invasie of vijandelijke aanvallen van uit de lucht of van uit de zee. Daarom bouwde de Keizerlijke Marine 44 kust- en 27 veldbatterijen langs de Belgische kust, allen voorzien van de nodige abri's en dit volgens de grootte van de batterij en de bezetting.

Hat is pas vanaf 1917 dat enige standaard typen bunkers werden ontwikkeld.

Bij elke batterij waren gewoonlijk een aantal munitieopslagplaatsen, een waarnemingspost en een leitstand (vuurleidingsbunker-commandopost), voorraadopslagplaatsen, een waterbunker en EH-BO-abri, soms meerdere bemanningsverblijven al of niet in gewapend beton, zoals bij de batterij Tirpitz, of verblijven in baksteen half onder de grond gebouwd.

De abri's van een batterij waren met elkaar verbonden door loopgrachten al of niet overdekt of door een holle weg soms voorzien van een spoor.

Per geschutsbedding waren er meestal één of twee munitiebunkers voorzien: één voor de projectielen en één voor de aandrijfvladingen. Verder werden alle batterijen voorzien van meerdere waarnemingsposten en leidstanden, die samen het geschut coördineerden. Hiervoor werden soms betonnen constructies opgetrokken, maar meestal werden ze gesitueerd in de reeds bestaande en hogere gebouwen. (DE MEYER, M., *Beton in de duinen*, 2013, pp. 33-37)

Bemanningsverblijven werden al of niet verbunkerd. Bij het verlaten van hun stellingen in 1918 lieten de Duitsers het merendeel van hun geïnstalleerde bunkers springen, terwijl vanaf 1920 sporadisch het grootste deel afgebroken werd.

Resterende abri's uit WOI te Oostende, toestand 1938

-27 abri's gelegen tussen het Koninklijk Domein Raversijde en Mariakerke (Dinantstraat);

-33 bunkers tussen Mariakerke en Blankenberge;

-3 Bunkers ter hoogte van de Zeedijk en het Albertpark;

-één grote bunker langs de Graaf de Smet de Naeyerlaan tegenover de kazerne;

-tegen de Leopoldsluis van het Spuidok langs de zeezijde stonden 6 munitie- en manschapsbunkers (plaats Halve Maan);

-één bunker bij de oefenrenbaan op de toenmalige Vuurtorenwijk.

(nota M.D.N. van 10/01/1938 van Lt-Generaal Michelet gericht aan E.M.G.A -1° Sectie)

Tweede Wereldoorlog

Eens bezet, werd door de Duitsers prioritair een bunkerlinie langs de kust aangelegd. Het optrekken van deze linie werd in Europa en dus ook hier te lande uitgevoerd door de Festungspioniere en de Organisation Todt. Hun prioritair streven was het invoeren van een bepaalde standaardisatie, ontwerpen ontwikkeld met uniforme materialen en onderdelen. De bouwwerken werden over het algemeen uitgevoerd door Duitse bouwfirma's met lokale onderaannemers en hun personeel. Eind 1943 liep het aantal werven van de Atlantikwall (van Noorwegen tot Spanje, meer dan 5.000 km) uit de hand, zodat krijgsgevangen en arbeiders uit bezette landen verplicht tewerkgesteld werden in de bunkerbouw.

Toen men vanaf begin 1944 begon te kampen met tekorten aan cement en andere materialen en door de onophoudelijke bomaanvallen van Amerikanen en Engelsen op de werven was het einde voorspelbaar.

Type Bunkers

Standaardtypes waren zwaardere bunkers, voornamelijk de 600-reeks, gebouwd door de Organization Todt.

Type A was gebouwd met 3,5 meter dikke wanden en type B met 2 meter dikke wanden.

Vf-bunkers waren lichtere dunwandige bunkers, meestal gebouwd door de genietroepen.

Een Welblech onderstand is een constructie van gegolfd plaatijzer, soms bedekt met graszoden of een laag beton. Meestal gebruikt als logies of schuilplaats.

In mei 1943 was amper 50% der voorziene bunkers afgewerkt. Een heikel punt was het tekort aan grondstoffen. Om alles te versnellen werden kleinere bunkers 'Kleinstände' met een wanddikte van 1,5 meter gebouwd.

Bijzondere bunkers in de Stützpunktgruppe Ostende; in Oostende waren er drie Pantzer Stützpunkten: Stp. Ostende Hafen, Stp. Stene en Stp. Blaue Schleuze. Al die Stützpunkten waren uitgebouwd met de nodige geschutsposities en bunkers.

-Bijzonder was wel de snelbootbunker in het Zeewezendok (vismijn) met plaats voor 8 torpedo's (14x45 meter en een dak van twee meter);

-de marinekustbatterijen MKB Hundius op de Halve Maan (gebouwd begin 1943 en vanaf juli 1943 verplaatst in de duinen voor Fort Napoleon), en de MKB Kursaal. Bij de batterij Hundius stond een vuurleidingsbunker, een manschapsbunker, een bakstenen verblijf, een lichte munitiebunker, een observatiebunker, twee Flak-bunkers, een geschutskazemat en een flankeringsbunker;

-bij het Visserijdok ligt een mortierbunker type 633 en wat verder vindt men een magazijnbunker;

-aan de Bredenesteenweg ligt een transformatiebunker (HS Cabine) rechtover de RYCO (zie foto 2015 A. Van Rijsbergen op Beeldbank Kusterfgoed M019582), een andere transformatiebunker vindt men in de Godetiastraat;

-in de vroegere Kazerne Generaal Mahieu werd een grote Luftschutzbunker gebouwd;

-voor wat het PzStp Stene betreft werd de locatie tussen de Schorrestraat en Schorredijkstraat uitgekozen (Stp Wolf en Stp Kolberg). Het bestond uit mitrailleurkazematten, een geschutskazemat, een commandobunker, een manschappenbunker in Welblech, een Vf-bunker voor de stroomvoorziening en verder een bakstenen gebouw voor keuken en kantine;

-je vindt een aantal bunkers langs de Polderdijk bij de veldbatterij in Zandvoorde;

-ook is er een kleine Luftschutzbunker langs de Stationsstraat bij de spoorweg in Zandvoorde;

-aan de Duinkerkseseweg is er een batterij met munitiebunkertjes, vijf Welblech bunkertjes, een observatiebunker en een WC-bunkertje;

-tot 1943 was er een batterij bij het hotel Alfa in Mariakerke tussen de Zeedijk, de Dorpsstraat en Duinenstraat;

-op de Konterdam is er een veldbatterij met de nodige bunkertjes en verblijven;

-de MKB Tirpitz, eerder Saltzwedel-Neu, in Raversijde op het domein bevat een vuurleidingsbunker, twee manschapsbunkers, drie bakstenen verblijven, drie munitiebunkers, gebouw in baksteen, twee geschutskazematten, een flankeringskazemat, 10 kleine manschapsbunkers, een keukenbunker, een WC-bunker, een vuurleidingsbunker (ex-Aachen), vier geschutsbunkers (ex-Aachen), munitiebunker (ex-Aachen) en een manschapsbunker (ex-Aachen);

-in de Zeestatie en oude statie stad lagen er tal van schuilbunkertjes langs de treinsporen;

-een resem bunkers van alle slag tussen de Gistelsesteenweg en de Zandvoordeschorredijkstraat;

-een bunker op het Prinses Clementinaplein en één op het Marie-Joséplein.

Men telde in de perimeter Oostende 291 betonnen bunkers uitsluitend voor militair gebruik. Hierboven worden slechts enkele opstellingen van bunkers aangehaald en enkele voorbeelden van het aantal bunkers bij een paar grote batterijen (Hundius - Tirpitz). Eigenlijk kan men stellen dat geen enkele straat in de stad bunkervrij was.

Bij hun vertrek in 1944 lieten de Duitsers de meeste bunkers springen, zo ook de snelbootbunker in de vismijn. In juli 1945 werden de eerste opruimings- en puinruimingsacties in het havengebied uitgevoerd door de 21st Army Group War Office vnl. de '933rd Port Construction and Repair Company' en eind oktober door de '4th Port Construction and Repair Group' versterkt door de '983rd Dredging Company, Royal Engineers' (een baggereenheid).

Op 28 juli 1945 krijgt de stad de toelating van het MVL Centrale dienst der Genie om over te gaan tot de vernietiging van het gros der Duitse versterkingswerken uitgezonderd een bombardementschuilplaats op het Stefanieplein, idem in de Witte Nonnenstraat en de Poststraat en één op de dijk op het terrein van het Palace hotel.

Vanaf 1946 werd het merendeel der bunkers in opdracht van de stad afgebroken door private aannemers en dit tot 1955.

In 2017 gebeurde de laatste afbraak van de bunker in de Vercaemerschool.

(foto db juli 1995 Provinciedomein Atlantikwall Raversyde)

db

Licht & Verf bvba

Kardinaal Cardijnlaan 104

8800 Roeselare

Tel. 051 24 68 47 - GSM 0497 39 26 65

Algemene Schilder- en Decoratiewerken

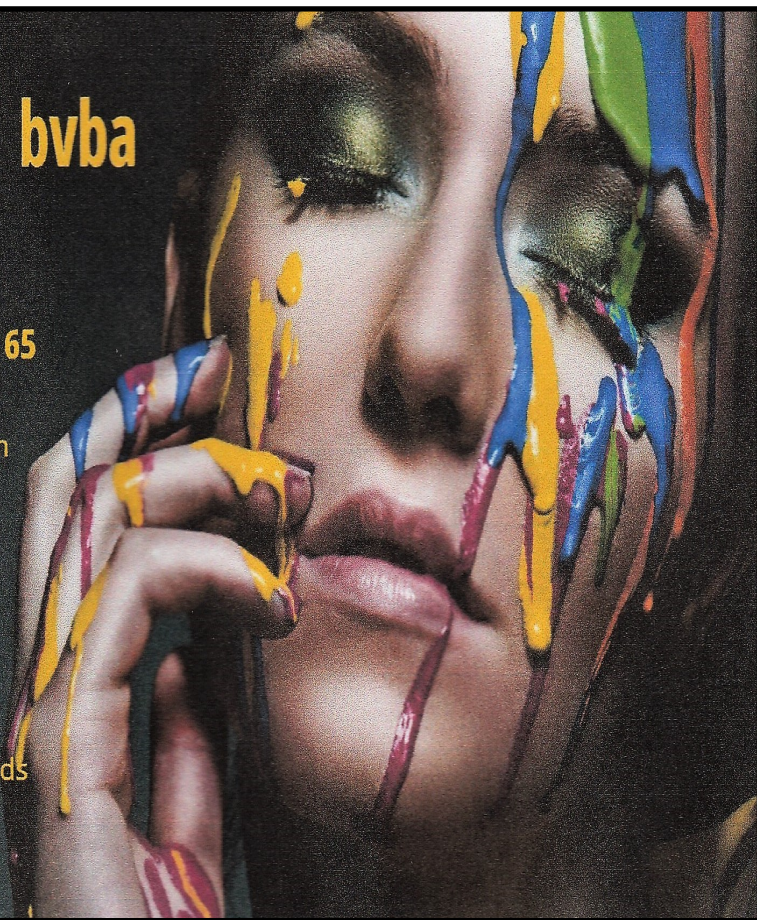
Gordijnen en Overgordijnen

Airless Spuitwerken - Spuitplamuur

Wand- en Vloerbekleding - Laminaat

Plaatsen van Gyproc wanden en plafonds

www.rooryck.be

GEVELRECLAME VAN NOTARIS DELBOUILLE VOOR DE VERKOOP VAN DOMANIALE GRONDEN (1873-1880)

DIRK BEIRENS

Onlangs meldde een Oostende liefhebbende vriend me dat hij in de gang van een hem bekend echtpaar de tekst zag waarover ik al een bijdrage in een vroege aflevering van het gidsenblad gepubliceerd had: "Ongeveer 130 jaar oude zijgevelreclame ontdekt!" (Gidsenblad 2011 pp.84-86). De herwerkte versie vind je hieronder. De belangrijkste en interessantste bron voor het onderstaande is het werk van Marc Constandt, Delbouille en Dujardin, twee pioniers van het Oostends toerisme, Marc Van de Wiele, Brugge, 1981.

**Door de nationale afschaffing van de stadsbelasting op goederen, de eigenlijke octrooitak-
sen (1) EN de opheffing van het vestingstatuut kon Oostende zich vanaf 1865 langzaam be-
vrijden uit haar korset van wallen, muren en grachten.**

De vrijgekomen domaniale (= van de staat) gronden werden in één concessie te koop aangeboden door de Belgische Staat: 36 ha 263 a en 69 ca, verdeeld over 54 genummerde loten (geel gemarkeerd op het stadsplan van vermoedelijk 1873 (zie blz. 108). Met een deel van de opbrengst werd mee de fortengordel rond Antwerpen gefinancierd. Van die 36 ha werd ongeveer 14 ha voorbehouden voor de overheid (bv. een nieuw kursaal op lot 16, een hospitaal op lot 49, een jongensschool deels op lot 41, een meisjesschool deels op lot 35, een kerk deels op lot 27, een kazerne op lot 30, ...). Van de oorspronkelijk geplande invullingen kwam weinig in huis. Uiteindelijk werd de overblijvende 22 ha via een conventie op 10 januari 1874 (bekrachtigd door het KB van 25.03.1874) toegewezen aan notaris **Louis Delbouille** (1825-1897) die een aanvaardbaar bod uitbracht. Zo werd de al ervaren Luikse Delbouille de eerste Oostendse projectontwikkelaar-verkavelaar geholpen door de Luikse architect **Antoine Dujardin** (1848-1933) - ontwerper van

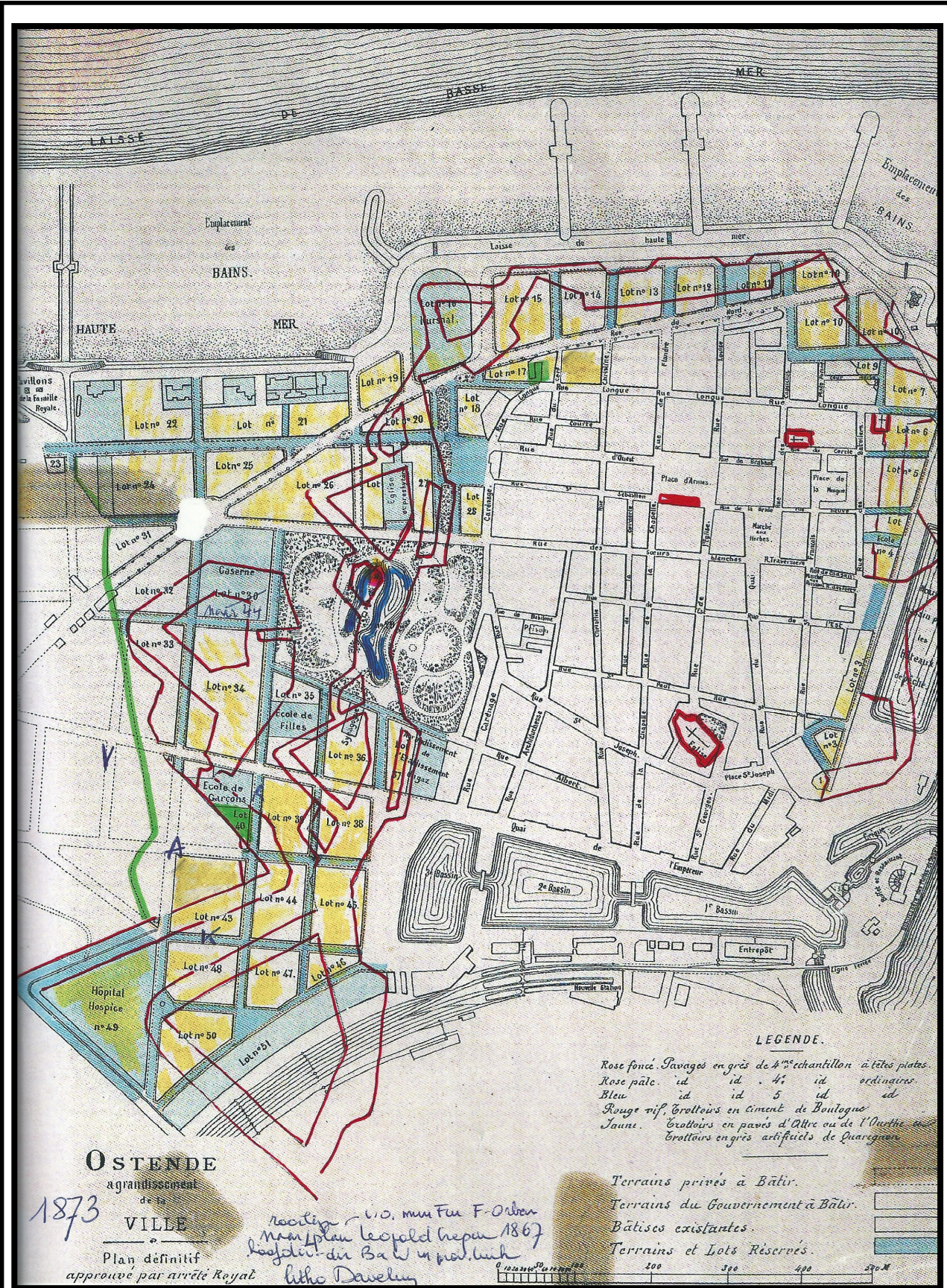
heel wat zeedijkvilla's, onder meer de laatste overblijvende tussen het Kursaal en de Venetiaanse Gaanderijen. Delbouille wilde met zijn daartoe opgerichte 'Société des Terrains Domaniaux' zo vlug mogelijk de verkavelde gronden verkopen. Ondanks zijn betrachtingen om alles zo aantrekkelijk mogelijk voor te stellen, kwam de verkoop heel traag op gang. Eén van de oorzaken was een neergaande beweging van de conjunctuur. Op 30 september 1878, vier jaar na de start, was slechts één vierde van de totale grond verkocht.

Delbouille maakte overal verkoopsreclame, o.a. in kranten, bladen en reisgidsen; via aanplakborden en gekleurde affiches; door een brochure 'Nouvel Ostende, notice sur les terrains domaniaux' (1879) uit te geven met een percelenplan. In de tweede editie (1878) van de Parijse Guide Conty over België stond dat percelenplan van 1876 ook al en in de blauwe aanvullingen pp.59-61 vermeldde Delbouille graag dat de stadstakken op aankoop (en bouw) van 'zijn percelen' wegvielen. Hij had het daarin ook over heel voordelige leningsvoorwaarden. Ook lanceerde hij een plan om Oostende te voorzien van drinkbaar water (niet-gerealiseerd).

- (1) Paul Janssens, Hilde Verboven & Albert Tiberghien, **Drie eeuwen Belgische belastingen**, van contributies, controleurs & belastingconsulenten, 1990, pp.192-193: het ontstaan van het Gemeentefonds (1860).
- (2) Daniël Deschacht, **Straatnamen van Oostende van A tot Z**, 1998, blz. 97
"De Leopoldlaan (1874), aangelegd op de vrijgekomen gronden sinds 1865, liep van het Kursaal tot aan het Leopoldpark. In de jaren 1950 werd die laan door het park verlengd tot aan het huidige stadhuis. Bij beslissing van het schepencollege d.d.06.02.1956 werd de Leopoldlaan veranderd in de Leopold II-laan.

1856: gebastioneerd (13) Oostende - S = huidige stadhuis

Agrandissement de la ville (1873?): stratenplan met in rood de oude vestingen + aanduiding van de bouwgronden die aan particulieren toebehoren, aan de staat toebehoren, de bestaande gebouwen en de voorbehouden terreinen (blauw). (Eigen gele markeringen) loten te koop.

In deze bijdrage wil ik nog een andere publiciteitsvorm van Delbouille voorstellen, namelijk geschilderde reclame op zijgevels van gebouwen. Telkens is dat dezelfde tekst:

**“TERRAINS à VENDRE
's ADRESSER à Mr DELBOUILLE
AVENUE LEOPOLD 10”** (2—zie eerste blad bijdrage)

Zijgevel richting Koningstraat van Kemmelbergstraat 23 (= Flandre-Villa, beschermd M.B. 2003) na afbraak nummer 21.

Ik nam een foto in april 1997 maar de gepubliceerde hiernaast van Norbert Hostyn is duidelijker (zie Beeldbank Kusterfgoed DI/A3990, 1997)

Afbraak belle époquevilla ‘Les Cygnes’ (1900), voormalig restaurant en ten slotte voedingszaak Lievens in de Koninginnelaan 21. Onder de prachtige muurmozaïek ‘De zwanen/les cygnes’ (links in de inkom - zie pijl) zat de Delbouilletekst. (eigen foto mei 2003) De mozaïek hangt nu in de inkom van het vervangende app.gebouw.

Langestraat 10, bar ‘Copador’ bekend voor apero, coffee & drinks & groovy music, linkermuur.

2010 (eigen foto): uitbaatster Anja wou juist de muur laten schilderen. Toen ik haar wat duiding gaf, besloot ze de muur in zijn originele toestand te laten, waarvoor dank.

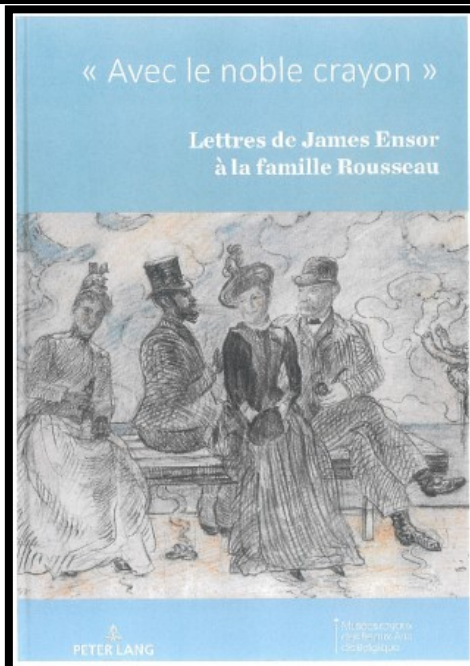
Nieuw! Juni 2022 na een tip: in de gang van een pand in de Romestraat staat een vierde reclametekst. Op het vrije perceel kwam rond 1900 de handelszaak “Estaminet bij Edm. Storme-Everaert”, tevens epiceries et merceries (= kruidenierswaren en garen-en-band), met het obligate bordje in de etalage “Chambres garnies à louer”.

JAMES SIDNEY ENSOR (1860-1949):

“JE PARLE AVEC LE NOBLE CRAYON”

DOMINIQUE GONDRY

Huys, J.-P. (2021). Avec le noble crayon. MRBAB - KMSKB Musées royaux de Beaux Arts de Belgique, Brabant, België: PIE Peter Lang SA, Éditions scientifiques internationales Bruxelles.

De familie Ensor-Haegheman, in het bijzonder James Ensor, voerde tussen 1883 en 1924 een zeer intensieve en vooral openhartige correspondentie met de bevriende familie Rousseau (Ernest) - Hannon (Mariëtte). Ook hun zoon Ernest (junior) correspondeerde met James Ensor en zijn zus Mitche (roepnaam van Mariëtte Caroline Emma).

De 374 handgeschreven brieven, post- en adreskaartjes gericht aan deze familie werden getranscribeerd en samengebracht in een nieuw boek namelijk ‘Avec le noble crayon – Lettres de James Ensor à la famille Rousseau’.

Het heeft mij twee maanden gekost om me doorheen dit volumineuze, 696 bladzijden tellende, werk te worstelen. Het is onmogelijk om alle feiten en wetenswaardigheden hier te vermelden. Je zal het boek zelf moeten lezen om te ontdekken wanneer James begon of de laatste hand legde aan een schets, ets, tekening of schilderij en welke de beweegredenen hiervoor waren. Een aantal werken moet ‘opnieuw gedateerd’ worden! Ze staan in het boek mooi opgesteld.

Je krijgt antwoorden op vragen als: waarom wou James Ensor bepaalde werken wel of niet tentoonstellen of verkopen. Wie leverde het materiaal voor zijn etsen? Gebruikte hij goedkope(re) verf voor zijn panorama’s? Was Mitche al of niet een begenadigd pianiste? Kon James pistoolschieten? Wie daagde hem uit om te duelleren en waarom? Wat had tante Mimi met ‘De verzoe-kingen van de H. Antonius’ te maken? Was James een gewiekste verkoper? Verniste hij zijn werk? Met wie binnen ‘Les XX’ had James een handgemeen? Ging hij echt op stap met een varken in Brussel? Hoe verliep Mitches vechtscheiding? Je vindt alle antwoorden in dit boek. In mijn korte bijdrage laat ik jullie toch al even kennis maken met ‘Het leven zoals het is bij de Ensors’.

Zo leren we dat er ten huize Ensor-Haegheman nogal wat huisdieren leefden zoals Cauvin de uil en de mopshondjes Gipsy, Bella en Mirza. James was blijkbaar ook een begenadigd schermer. Verrassend toch! Enige voorkennis helpt vanzelfsprekend om de ware toedracht van hun schrijfsels juist in te schatten. James nam al eens een loopje met de waarheid. Dat wisten we al omdat anderen het over hem vertelden. Nu kun je het zelf afleiden uit zijn schrijfsels. James Ensor liegt, bedriegt, slijmt, is schalks, vals bescheiden, onderdanig, gekjes, grappig, humoristisch, soms gestresseerd, ‘désespéré’, stikjaloers en pisinjdig, is een feestvarken, is soms platzak, af en toe ronduit vrekking en nog veel meer. Hij is een mens van vlees en bloed met alle ‘trekjes’ eigen aan ‘de mens’.

Naast de alledaagse beslommingen, professionele bekommernissen en successen, beschrijven James en Mitche hun gevoelens, soms speels, soms lyrisch, bij wijlen op het gênante af. Dikwijls zijn ze bloedserieus, soms min of meer gespeeld melodramatisch. Hun angsten en verlangens, hun tegenslagen en voorspoed, escapades en nog veel meer komen ruim aan bod. James beschrijft uitvoerig zijn spleen, zijn van tijd tot tijd zeer depressieve gemoedstoestand, gevolgd door manische arbeidsdrang. Je voelt bijvoorbeeld in de brieven de stress en vrees toenemen naarmate de datum voor de opening van een tentoonstelling nadert. In James Ensors brieven aan Ernest junior gaat het er regelmatig hilarisch aan toe.

De speelsheid waarmee James schrijft, vertaalt zich niet alleen in soms inhoudelijk komische schrijfsels, mooie beeldspraak en een potpourri aan neologismen, maar ook in bijvoorbeeld de ondertekening van zijn brieven. Piou Chiendont, Porc Nestor dit Finolisse, Laffrite en Polatouche zijn slechts een greep uit een lange lijst.

Het boek is rijk geïllustreerd met o.a. een reeks potlood- en pentekeningen, waarmee Ensor zijn brieven opsmukte. Ernest senior en Mariëtte Rousseau verzamelden deze schetsjes in een afzonderlijk album. Ensor wist dit en plezierde hen graag met deze leuke inserties. Ofschoon hij in het begin hoopte: “...que mes dessins intransigeants et brutaux n’auront pas trop froissé Madame Rousseau”. Deze kunstwerkjes zijn stuk voor stuk autobiografisch en geven heel wat bijzonderheden prijs.

De relatie tussen beide families is meestal heel hartelijk en open. Ze bezoeken elkaar geregeld, ofschoon Mariëtte Oostende wel wat ‘vervelend’ vindt. James en Mitche stellen zich vooral in het begin soms zeer (erg) neerbui-gend en vleiend op tegenover hun Brusselse vrienden, omdat zij deze vriendschapsband koesteren. Zij willen beha-gen. Als de Rousseaus te lang niets melden, vreest James dat ze andere en betere vrienden hebben gevonden of dat de vriendschap bekoelt.

Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique, Bruxelles / photo : Grafisch Buro Lefevre, Heule

“**Voyage au pays de Cocagne, en Février 83**” - Crayon sur papier, 224 x 174 mm, signé et daté, dessin collé par les coins sur la page 2 de l’Album. MRBAB, Album Rousseau, inv. 10290-2

Is James ontstemd, dan durft hij al eens zijn pen in vitriool dopen. Wanneer een foto ten huize Ensor zoek raakt, heeft hij het lef Mariëtte te verwijten deze te hebben ontvreemd en schrijft hij: “Ce matin quand nous avons vu que vous avez chipé la photographie...”. Mariëtte geeft hem dan beleefd een standje, waarna James helemaal uit zijn lood geslagen is. Of hij reageert dan vleiend of hij gaat op zijn strepen staan. Eloquentie ruilt James soms in voor platvloerse onbeschoftheid. Totaal onbeschaamd meldt hij Mariëtte in een brief: “Depuis quelques années vous avez des tendances vers l’obésité et cela me faisait supposer que vous alliez devenir comme la Tante Mimi!” Wat later schrijft James: “Je dois avouer que j’ai gagné à vous connaître, mon caractère s’est amélioré.”

Waar James Ensor zich voor schaamt en zich bij herhaling voor verontschuldigt, is zijn schrijfstijl. “Pardonnez-moi mon orthographe stupide”. (...) “Vous voyez, malgré le code, je n’ensor pas comme en crayonnant”, meldt hij aan Mariëtte. “Je voudrais acquérir ce qu’on appelle style. (...) Je dormirai tranquille”. (...) “Je vaudrais écrire bien et artistement, je dois reconnaître que je n’ai pour cela aucune disposition”. Beide families hechten heel veel belang aan elkaars verjaaren naamdagen en schenken elkaar heel wat. James looft de mensenkennis van Ernest en Mariëtte, de geschenken vindt hij meestal zeer passend.

Via postzendingen vinden ettelijke boeketten, taarten, boeken, reukwater, een bougeoir, sieraden, mandjes snoep, algen, vis en garnalen, terrines, handschoenen, vazen, paraplu's enzovoort, hun weg naar Brussel of Oostende. Zelfs Alexandrine krijgt al eens een pardessusutje. Als de inspiratie doorheen de jaren bij James wegebt, meldt hij af te willen zien van deze vervelende gewoonte. De vele bloemen zijn alvast een bron van inspiratie voor een aantal stillevens.

Ook als er niets bijzonders te vieren valt, vertrekken met de regelmaat van de klok pakketjes met postzegels, kruiden, paddenstoelen, plantjes e.a. richting het Brusselse. Koperplaatjes, paneeltjes en schilderdoeken, verf, etsen, kaders, foto's en vergeten reistassen met achtergelaten spullen vertrekken geregeld van de Rue Vautier richting Vlaanderenstraat.

Wanneer James voor zijn 33ste verjaardag van Mariëtte Rousseau een 'canif' (zakmes) cadeau krijgt, meldt hij fijntjes: "Dat dit de bode is voor slecht nieuws (...), Il coupe l'amitié!". Dertien jaar later speelt hij zijn mes kwijt ... bij de Rousseaus en bedankt hen in een brief op 13 juli dat jaar dat hij blij is dat het terecht is! Het getal 13 vreest James zeer. Hij is niet blij als hij in 1893 tijdens een expo het volgnummer 13 krijgt. Dat getal brengt ongeluk, de kans is dan ook groot dat hij geen enkel doek zal verkopen. Op 31 augustus 1891 huwt zus Mitche. Aan de feestdis dreigen door afzeggingen (Rousseau senior is ziek) aan Ensors tafel 13 mensen plaats te zullen nemen. Hij zal het nodige ondernemen om dit te vermijden. James zal niet kunnen voorkomen dat al voor de geboortedag van Alexandrine op 26 maart 1893, Mitches vechtscheidingsprocedure al is ingezet. Van ongeluk gesproken.

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 Oostende

059 70 16 12

Fax 059 80 66 57

reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

PRINTEN - PLOTTEN

KOPIËREN - DIGITALISEREN

INBINDEN - LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

STEMPELS - GRAVEERPLATEN

nemen. Hij zal het nodige ondernemen om dit te vermijden. James zal niet kunnen voorkomen dat al voor de geboortedag van Alexandrine op 26 maart 1893, Mitches vechtscheidingsprocedure al is ingezet. Van ongeluk gesproken.

Ensors geestelijke gemoedstoestand en/of zijn fysieke gesteldheid staan soms rechtstreeks, vaak onrechtstreeks in relatie met de thema's die hij aansnijdt, zijn wisselend werktempo tot zelfs de afmetingen van bepaalde van zijn werken. Zijn eigen gezondheid en die van zijn familieleden blijken een dagelijkse bekommernis. De jaren 1885, 1887, 1892 en 1893 - om maar enkele jaren te vernoemen - zijn voor James anni horribili en dat uit zich in lichamelijke kwalen.

Zijn maag- en darmproblemen, verkoudheden, 'kozientjes'(jichtaanval), neuralgie, bronchitis, reuma, kiespijn, appendix en dies meer komen meer dan eens aan bod in zijn brieven. Zijn gemoedstoestand is navenant. 'De geërgerde maskers' en 'les mauvais médecins' zijn de uiting van opgestapelde wrok. De brute afranseling van James' vader, de met geweld afgesneden baard en dito aanbrenge van een tonsuur, zal Ensor diep treffen. In vele brieven die volgen na deze wandaad zal Ensor een blijvende wrok koesteren tegen Oostendenaars, die sowieso zijn kunst ook al niet begrepen.

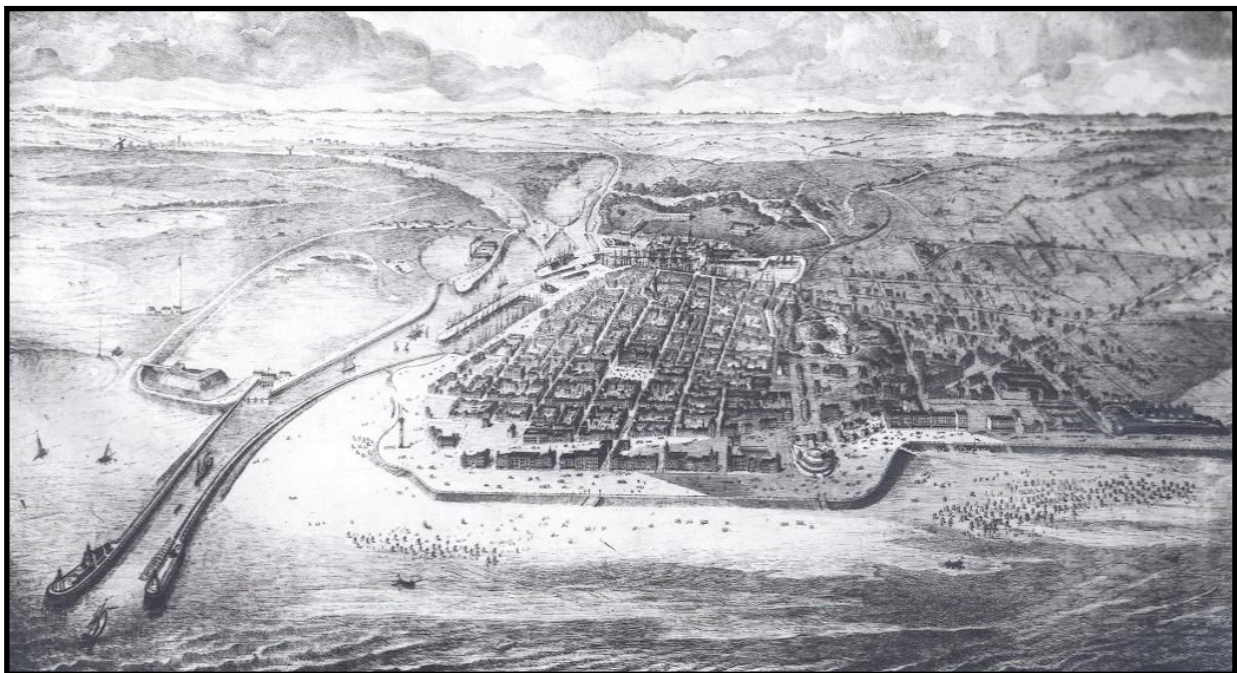
Men kan nog tal van verhaallijnen distilleren uit deze brieven. Wie echt in het hart en ziel van Ensor wil kijken moet dit boek gelezen hebben. Dat verkies ik alvast boven dertien afleveringen van de soap 'Familie'!

'DE HALVE MAAN' EN HET BELEG VAN OOSTENDE

PIET DAMAN

Op de Oosteroever, aan de Slipways van de Buskruitstraat met zicht op de site 'De Halve Maan', werd een tijdje geleden een informatiebord geplaatst waarbij de naamgeving op die plaats verbonden werd met de periode van het Beleg van Oostende (eind 16de- begin 17de eeuw). De uitleg was niet heel juist! Ondertussen werd het bord verwijderd; de staander is er nog en wacht blijkbaar op de juiste informatie. Wellicht was ik niet de enige die de 'historische fout' vaststelde. Die naam 'Halve Maan' werd gegeven naar de vorm van een onderdeel van een gebastioneerde verdedigingsstelling (zoals ook bastion, ravelijn enz.).

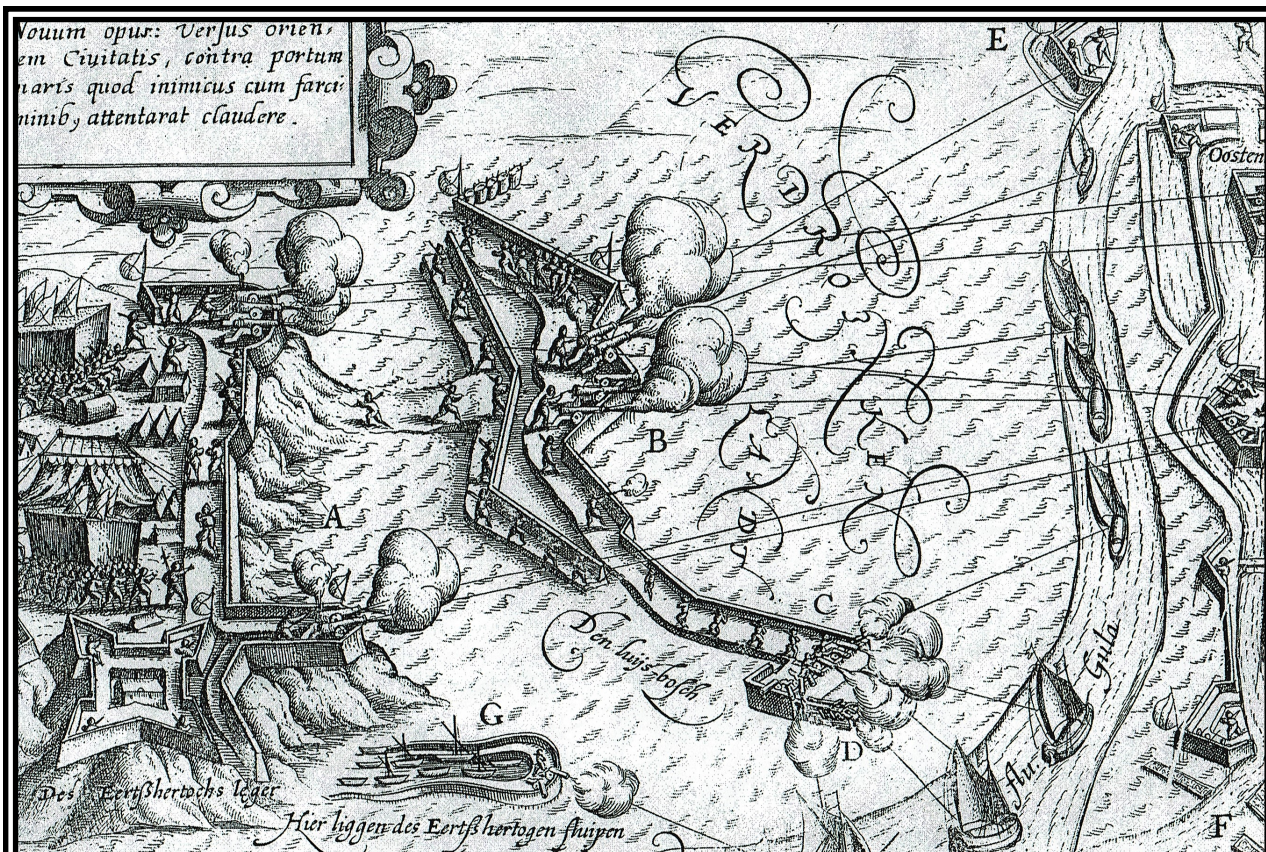
Deze Halve Maan aan de havengeul ontstond door het uitgraven van een spuikom voor de spuilsuis Leopold, aangelegd 1853-1862 voor het spuien/spoelen van de monding van de havengeul. De bekomen zandophoging werd versterkt voor het eventueel opstellen van kanonnen. In het midden werd een kruitmagazijn gebouwd. Gevolg: de Buskruitstraat. Eén van de vorige kruitmagazijnen in de kazerne van het Hazegras werd vernietigd door een ontploffing in 1826.

Perspectieftekening stad Oostende door Charles de Brugadal ca. 1880 uit Beeldbank Kusterfgoed FT/B1492— stadsarchief Oostende; ook in Stedenatlas OHP9, 2002, afbeelding 94.

Tijdens het Beleg van Oostende (1601-04), op de Oosteroever (ter hoogte Monument Zeelieden) was er een vooruitgeschoven geschutstelling van het fort/kwartier Bucquoy, in fases uitgebouwd in de Bredense Polder langs en dwars op de havengeul, genaamd 't Luisbos .

Een 'Spaanse Halve Maan' bestond tijdens het Beleg, maar niet op de geciteerde plaats, wel meer zuidwaarts aan de Oostzijde van de Geule. Het was een vooruitgeschoven verdedigingsstelling van de 'Staatsen', ter hoogte van de nú ex-Zeevaartschool, daar opgeworpen om de bevoorradingschepen te beschermen die gingen aanleggen in 'de nieuwe haven'. Deze Halve Maan werd, als enig resultaat, ingenomen bij de algemene stormloop van 7 januari 1602 door 4000 Duitsers en Walen van Bucquoy (= Karel Bonaventura van Longeval, Graaf van Bucquoy, Maarschalk in Spaanse dienst; rechterhand van Spinola en bevelhebber van een deel van de troepen van Aartshertog Albrecht). Sedertdien 'Spaanse Halve Maan'.

Stedenatlas door Olivier Debaere OHP9, 2002, afbeelding 23: de nieuwe schansen van de aarts-hertog aan de oostzijde van de havengeul. Gepubliceerd in: H. Van Haestens, De Bloedige ende strenge Belegeringhe der Satdt Oostende, Leiden, 1613.

A = Fort/Kwartier Bucquoy - B, C, D = Artilleriestelling 't Luisbos - E = De Spaanse Halve Maan + onder 'Oostende': Spaans Bolwerk

Van vóór het begin van de belegering was er reeds een 'Spaans Bolwerk', een bastion ter hoogte van de nieuwe kerk (actueel ongeveer op de plaats van de Mercatorsluis). Een beperkt aantal verdedigingswerken werden aangelegd door de Spaans-Habsburgse Overheid in 1573 vóór de 'Geuzen' de stad bezetten en de volledig gebastioneerde versterkingen uitbouwden vanaf 1578 en na "de Doorsteek" ('Vloeiing') in 1584.

Stedenatlas Oostende OHP9, 2002

Afbeelding 22, Grondplan van het Beleg (1601-1604) Gepubliceerd in J. Pasquini, Histoire de ville d'Ostende et du Port, Ostende, 1842

Stadsarchief KP/GO78

DE STAD
AAN ZEE

- 30 SEP
2022

MAAND
VAN DE
VRIJE TIJD

PROEF VAN DE VELE
CULTUUR-, JEUGD- EN
SPORTACTIVITEITEN

UIT PAS

MIJN
VERENIGING
DOET MEE!

VRIJE TIJD

Oostendse
Gidsenkring
Lange Nelle

Na een algemene oproep zijn bovenstaande gidsen afgekomen naar de fotosessie i.v.m. de Maand van de Vrije Tijd waar de gidsenkring ook aan meewerkt. Dit campagnebeeld zal je misschien samen met tientallen anderen in het straatbeeld zien of al gezien hebben.

MISERIE IN ZANDVOORDE-BIJ-OOSTENDE 4

FRÉ VANHOOREN

Het Volk, 2 februari 1936 – pagina 1: zwaar gewond te Zandvoorde

In de ‘Union Chimique’ gebeurde een ernstig werkongeluk. De 58-jarige werkmans Honoré Borgoo stond aan een machine, toen zijn hand in het raderwerk gevat en het vleesch er letterlijk afgerukt werd. Terzelfdertijd liep er fosfaat op de wonde. De arbeider doorstond vreselijke pijnen. Een werkgezel snelde toe en kon Borgoo bevrijden. Hij laadde het slachtoffer op zijn rug, om het weg te dragen, maar was zoodanig onder den invloed van het gebeurde, dat hij zelf bewusteloos viel. Borgoo, die herkomstig is uit Oudenburg, werd in allerijl naar de kliniek te Oostende overgebracht en aldaar ter verpleging opgenomen. Twee jaar geleden, werd zijn zoon in dezelfde fabriek de borstkas ingedrukt: de jongen moest zoowat acht maanden te bed blijven liggen.

Vooruit, 8 februari 1936 – pagina 7: de akelige vondst

Een arm werd opgevischt uit de vaart van Brugge naar Oostende, aan het sas, stroomafwaarts de vaart van Plasschendaale. Het lichaamsdeel is een rechterarm en het lijkt niet uitgesloten dat hij zou voortkomen van een kleine dikke vrouw. Aan den middenvinger ontbreekt de top, hetgeen waarschijnlijk voortkomt van een vroeger ongeval: een deeltje van den vingernagel is aan den middenvinger blijven zitten. De arm is afgesneden van het schoudergewricht met een nette sectie, wat doet veronderstellen dat het moet gedaan zijn door iemand die gewoon is te snijden. De arm was bekleed met mouw van pullover uit wol, gespikkeld bruin-wit, met donkerbruine hals- en armband. Die mouw is gebreid met een rib van ongeveer 2 cm. breedte die in spiraalvorm van den schouder naar den pols gaat. Het Brugsch parket is met de zaak bemoeid en men vraagt zich af of hier tegenover een misdaad staat.

Gazet van Antwerpen, 23 juni 1936 – pagina 5: de stakingsbeweging aan de kust

De “Union Chimique” te Zandvoorde ligt volkomen stil. Hier zijn er van 550 tot 570 stakers. Tot heden is men er in gelukt het gas, noodig voor de verlichting, te leveren. Maatregelen zijn getroffen om desnoods dezen dienst voort te verzekeren, daar hij van openbaar nut is. In de steenbakkerijen, te Zandvoorde, hebben 104 het werk stilgelegd, terwijl er in de cokesfabrieken van Zandvoorde, nog 130 werklieden gebezigd worden, zonder dat incidenten zich voordeden. Daar deze fabrieken lichtgas leveren aan de streek van Oostende, Nieuwpoort, De Panne, Veurne, Roeselaere, Meenen en Yper zou de voorraad slechts tot dinsdagavond toereikend zijn.

Het Nieuwsblad, 24 juni 1936 – pagina 3: de stakingen

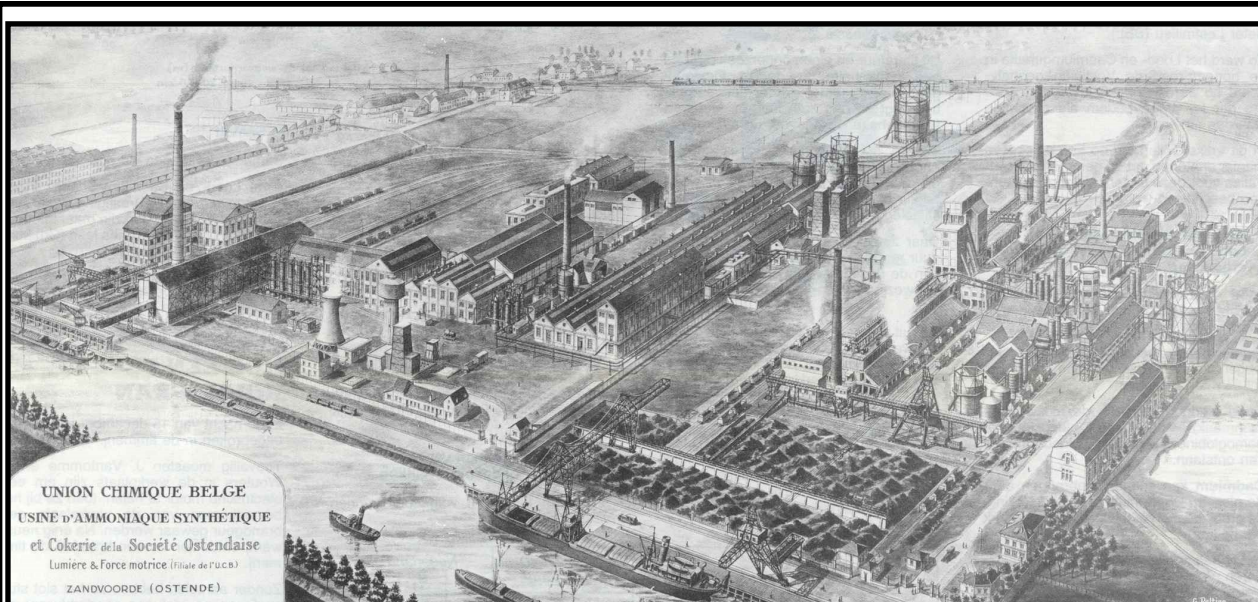
De staking duurt voort in de cokesfabriek te Zandvoorde. Zoo nodig zullen opeischingen gedaan worden om de stad Oostende van gas te voorzien. In het algemeen is de voorraad steenkolen voldoende voor een tiental dagen.

Gazet van Antwerpen, 23 juni 1936 – pagina 7: stakingen in België: de toestand dinsdagavond

Volgens inlichtingen toegekomen op het ministerie van Binnenlandsche zaken, om 6 ure, dinsdagavond, is de toestand neigend naar een vermindering der staking. [...] Ook de arbeiders van de gasfabriek van Zandvoorde hebben den arbeid hernomen.

De Volksstem, 5 april 1940: doodelijk werkongeluk te Zandvoorde

Woensdagmorgen deed zich een doodelijk ongeluk voor in de Union Chimique te Zandvoorde. De werkmans M. Musch, 34 jaar oud, getrouwd en vader van 4 kinderen, uit Brugge, bevond zich boven een afdak, toen hij het evenwicht verloor en op de grond stuitte van 27 m. hoogte. De ongelukkige kon zich een oogenblik vastklampen aan een leuning doch te vergeefs. Het vermorzeld lijk werd naar het dodenhuis overgebracht. Het parket van Brugge werd op de hoogte gesteld.

Oostendse Historische Publicaties 13

Een kroniek van 85 jaar UCB in Zandvoorde, Oostende, 1911-1996

Anton Degriecq

“Den UCB” is een begrip in Oostende. In een stad die voor de rest gedomineerd werd door de toeristische industrie, was de fabriek in Zandvoorde een belangrijk economisch gegeven. Honderden Oostendenaars hebben er hun brood verdiend en iedereen in Oostende kent wel iemand die er gewerkt heeft. Maar voor velen bleef het toch bij dat typische straatbeeld - de fabriek met zijn indrukwekkende gebouwen, buizen en schouwen - en kon men zich niet voorstellen wat zich binnen de muren afspeelde of wat men er fabriceerde. De afgelopen jaren verdween ook de naam UCB en doken er nieuwe op: CNO, Huber, Proviron. Maar de naam UCB staat in het collectieve geheugen van de stad gegrift. Voor het eerst werd de geschiedenis van UCB nu neergeschreven voor een breed publiek. Anton Degriecq, die er zelf zo'n 35 jaar heeft gewerkt, heeft die enorme taak op zich genomen. In tegenstelling tot wat gebruikelijk is in dergelijke historische overzichten, heeft de auteur zich niet zozeer toegespitst op het personeel dat er werkte, de faits divers en de leuke en minder leuke herinneringen, maar heeft hij vooral de kern van de UCB willen onthullen: de ontwikkeling van de fabriek en van de verschillende producties. Het is een merkwaardig stuk industriële geschiedschrijving geworden, geïllustreerd met enkele honderden foto's en plannen die een mooi beeld geven van de evolutie van het fabrieksgebeuren.

Het boek bestaat uit 2 delen. In een eerste deel wordt de geschiedenis van de UCB geschetst, vanaf het prille begin in 1911 tot in 1996. In een tweede deel komen de producties aan bod.

Dit boek is uitverkocht maar kan u gratis downloaden >

<https://archieef.oostende.be/product.aspx?id=2086>

Burgerwelzijn, 20 juli 1940 – pagina 3: Zandvoorde: vrouw levend verbrand

Vrouw Vanbassegem uit Ardoie was hier voor eenigen tijd bij hare dochter wonende langs de Grintweg. Dinsdag der verleden week, was de dochter een boodschap in de buurt gaan doen en liet moeder thuis met de zorg over het kindje van pas enkele dagen oud. Hoe het droevig voorval gebeurde kan enkel verondersteld worden. Moeder Vanbassegem, die het noenmaal moest bereiden, zal het vuur aangejaagd hebben met petroleum. De kruik is ontploft het vuur mededeelend aan de kleederen der ongelukkigen vrouw. (vervolg op volgende blz.)

Geen buren in den omtrek wonend, werd dus het hulpgeroep niet gehoord. Een wielrijder, August Devolder, die daar voorbijkwam, hoorde de kreunende stem der stervende vrouw, die naar buiten geloopt was: "Help me! Help me!". Helaas alle hulp was vruchteloos. De vrouw gaf na enkele stonden den geest. Ze was omzeggens verkoold.

De Volksstem, 4 september 1941: erg werkongeluk te Zandvoorde

In de fabriek van chemische produkten te Zandvoorde-Breedene, heeft zich een ernstig ongeval voorgedaan. Voor het herstellen van een gazoogenketel moest een deksel van 3 m. 50 doorsnede opgelicht worden. Door een totnutoe onbekende oorzaak begaf een der kabels die het zware deksel vasthield, met het ongelukkig gevolg dat twee werklieden onder het logge gevaarte werden geplet. Dadelijk werden beiden uit hun hachelijke positie gered, en overgebracht naar de Roode Kruiszaal van de fabriek, waar Dokter Vandeweghe hun de eerste geneeskundige zorgen toediende. Voor nader onderzoek werden beide slachtoffers naar de kliniek van het H. Hart te Oostende overgebracht.

De Roode Vaan, 18 november 1949 – pagina 2: wereld van de arbeid, in de "Union Chimique" te Zandvoorde

In de Union Chimique Belge te Zandvoorde, de 'zoete dood' zoals de onderneming in de volksmond genoemd wordt naar aanleiding van het zeer ongezonde werk dat er verricht wordt, heersen toestanden die ten snelste moeten eindigen. Sinds geruime tijd past de directie een systeem van besparingen toe, dat er op gericht is langzaam maar zeker de toegevingen welke aan de arbeiders werden gedaan na de bevrijding terug te nemen. De postmannen die men een uur of meer ander werk laten verrichten, wordt het gewoon loon verminderd. De koermannen die in ploeg werken krijgen geen frank extra meer betaald. Voor het werken in de chloor, een zeer ongezond werk, ook geen supplement meer enz. De toestand is te slecht, beweert de directie, wij moeten besparen. De toestand te slecht? Och kom. De werkers weten wel beter. In 1948 maakte de UCB niet minder dan 84 miljoen 359.000 fr. De arbeiders van de 'zoete dood' zijn dan ook terecht ontevreden en eisen dat er aan dit alles paal en perk gesteld wordt evenals aan de afdankingen. Het is niet door palaberen zeggen zij, maar door de actie dat er verandering zal komen, en de lonen verdedigd worden. De vorming van een actiecomité in de onderneming dringt zich op om tot een eensgezind syndicaal optreden te bekomen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 26 september 1975 – pagina 32: niet alleen fluor in Oostende

Een andere fabriek, die het in Vlaanderen hard te verduren krijgt, is de Union Chimique Belge, gevestigd in Zandvoorde-Oostende. Er wordt met klem beweerd, dat de neerslag van fluorwaterstof rondom dit scheikundig bedrijf thans veel erger is dan voorheen. Men registreert in deze streek trouwens een enorm aantal klachten, vooral van veekwekers en landbouwers, maar eveneens van in de buurt wonende mensen, die trouwens al bezoek ontvingen van de bijzondere opsporingsbrigade van de rijkswacht. Er is een omstandig onderzoek aan de gang op last van rechter van instructie N. De Moeschalk, die ook het dossier Bayer in Brugge aan het samenstellen is. Al jaren worden daar klachten geuit, zodanig dat de streek in de volksmond 'de zoete dood' wordt genoemd. De UCB heeft al aanzienlijke bedragen aan schadevergoedingen uitbetaald en talloze weiden en landbouwgronden, die nu braak liggen, in de omgeving aangekocht. De stadsecoloog van Oostende, dr. Grogard, is reeds herhaaldelijk tussenbeide gekomen. Hij vestigt er echter de aandacht op, dat het hier niet om fluoriden gaat. De toestand zou volgens hem op dit stuk sterk verbeterd en zelfs bevredigend zijn. Er wordt echter enorm veel stikstofoxyde of salpeterzuur geloosd. Vandaar de vuile geel-bruine dampen die uit de schoorstenen van de UCB opstijgen en een ondragelijke geur verspreiden. Ook ammoniak en vooral nitrokalk worden aan de lopende band in de omgevingslucht gestuwd. In overleg met het stadsbestuur van Oostende wordt nu sedert 1972 aan een saneringsplan gewerkt. De bevolking is echter van oordeel, dat de getroffen maatregelen schromelijk onvoldoende zijn. Daarom ook het gerechtelijk onderzoek.

Toope

Toope

Groentenmarkt 11, 8400 Oostende

T 059 40 31 06 · M **0468 48 56 70** · toope1@telenet.be

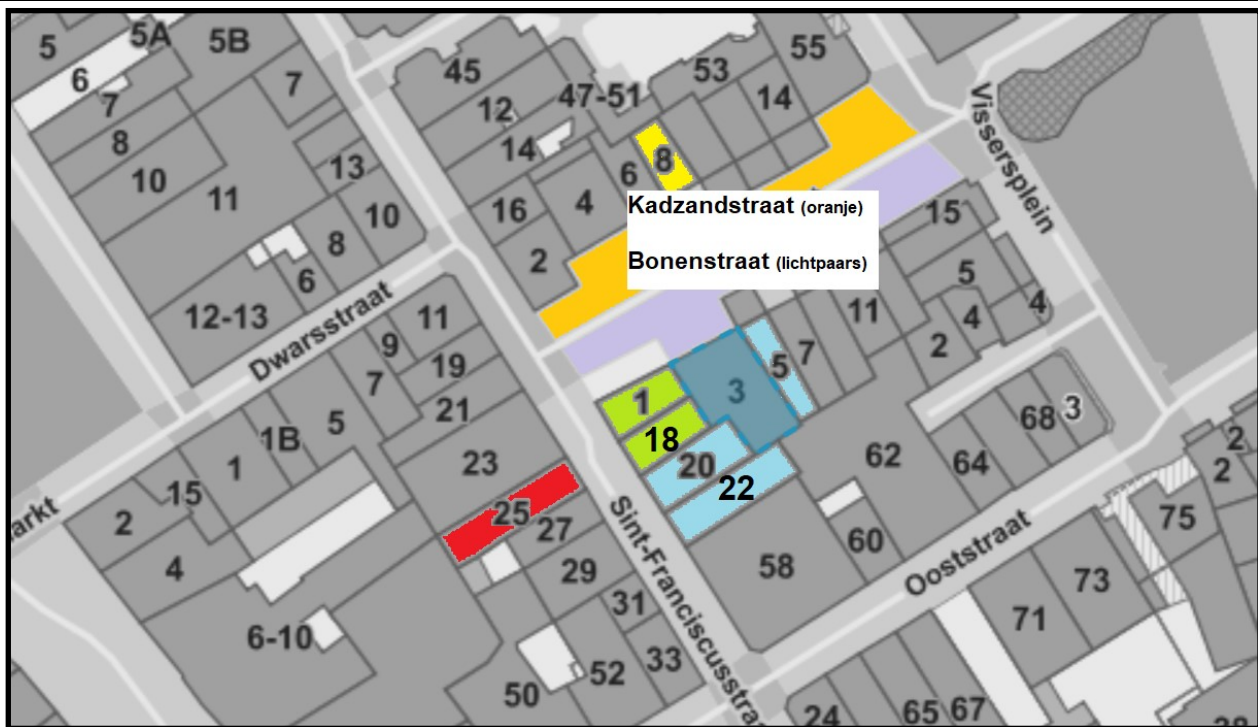
Di & Woe gesloten · · www.bistro-toope.be

BTW BE0715.482.985

Ontbijt · Lunch · Tea-Room · Feest- en vergaderzaal

ER ROERT ENTWAT IN HET OUDE VISSERS- KWARTIER: VERKOPEN, SLOPEN & BOUWEN

DIRK BEIRENS

Toen Stefaan Pennynck en ikzelf de locaties voor ons project 'In het zog van de Roeschaard', wandeling rond moord en wraak in het Oostendse vissersmilieu (1908-1928) vastlegden, besloten we te starten op het Bonen- en Kadzandplein, eigenlijk de ruimte tussen de Bonenstraat en de Kadzandstraat, die vrij kwam na de afbraak van de kleine huisjes in het midden begin jaren 1950.

Voor de intro van onze vissersverhaalwandeling wezen we graag naar het 'logementshuis', Bonenstraat 3 (kleur blauwgrijs + foto links) ... dat er niet meer is sedert enkele maanden. Samen met de al gesloopte gebouwen, Bonenstraat 5 (lichtblauw), Sint-Franciscusstraat 20 & 22 (lichtblauw + foto rechts) en de nog te slopen panden Sint-Franciscusstraat 18 en Bonenstraat 1 (lichtgroen) moet Bonenstraat 3 plaats maken voor het project Margaux (foto onder) van bouwheer OBC (= Ostend Building Caenen).

Alle foto's D. Beirens,
tenzij anders vermeld

(Gesloopt) handels- en appartementsgebouw Bonenstraat 3

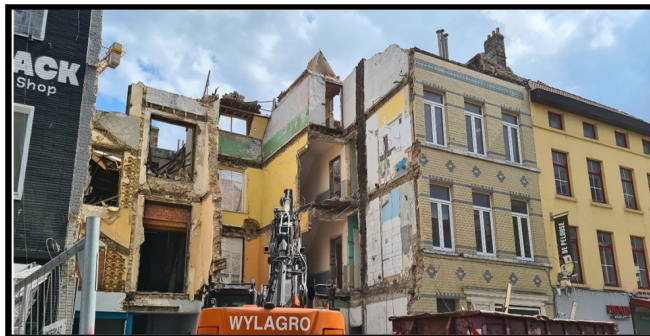
Kadzandstaat 8

Op de **A.be-lijst van Oostende** (actieplan bouwkundig erfgoed), versie 06.11.2009, staat het pand **Bonenstraat 3** aangeduid als “ibe”(Inventaris_van_het_Bouwkundig_Erfgoed); locuswaarde **LAAG**; ontwikkelingsprofiel WATERFRONTEN.

Het pand schuin daarover, **Kadzandstraat 8**, kreeg de kwalificaties: “ibe”; 1900; locuswaarde **HOOG**; ontwikkelingsprofiel WATERFRONTEN. Uitleg over de gebruikte termen vind je op <https://www.oostende.be/actieplan-bouwkundig-erfgoed>.

Op de Vlaamse inventaris van onroerend erfgoed vond ik over **Bonenstraat 3** het volgende: is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed**. Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009. Handels- en appartementsgebouw van zes traveeën en drie bouwlagen onder pannen zadeldak (nok evenwijdig met straat) uit het laatste kwart van de 19de eeuw - eerste kwart van de 20ste eeuw, links in het parement gesigneerd "FL. LISEUNE & ERN. VANDENBERGHE-REVÊTEMENTS-CONTERDAM-STEENE". Lijstgevel met lichtgeel en grijs geglazuurd bakstenen parement; gece menteerde en geschilderde plint; decoratieve tegelfries bovenaan. Rechthoekige muuropeningen met behouden schrijnwerk. Doorlopende arduinen onderdorpels. Later toegevoegde doorgetrokken dakkapellen. Eenvoudige houten winkelpui. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55333>

Wie meer wil weten over “vastgesteld bouwkundig erfgoed” kan surfen naar <https://www.onroerenderfgoed.be/werken-aan-vastgesteld-erfgoed-vergunningverlener>

Te koop (nog op 16.08.22) staat het pand **Sint-Franciscusstraat 25** (rood op percelenkaartje), maar gelukkig werd dat **beschermd op 26.05.2005** en verder aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed op 14.09.2009.

Het is eclectisch burgerhuis met art-nouveau-inslag, opgetrokken in **1905**, zie datering in cartouche van tegeltableau, in plint gesigneerd door architect **C. Pil** (Oostende). Het pand wordt volgens kadaster op de plaats van een 19de-eeuws pand opgetrokken in opdracht van Eduard Pieters, herbergier te Oostende. In 1907 wordt het perceel vergroot en wordt een groot bijgebouw achter het woonhuis opgetrokken. In 1960 is er een grenswijziging met het naastliggend perceel. (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/56576>)

Hopelijk wordt de nieuwe eigenaar verliefd op het pand :)

De **Schippersstraat** is de Noord-zuid verlopende straat van Vissersplein naar Langestraat. In de 17de eeuw "Breestraat" genaamd, nadien ook "Rue de bateliers" en "Koninklijke straat der schippers" naar het gildenhuis der schippers dat zich in deze straat bevond. Thans gedifferentieerde functie met onder meer woningen en appartementen, garages en enkele horecazaken. Smalle, gekasseide straat met heterogene bebouwing onder **meer panden van twee à drie traveeën en tot vier bouwlagen met parementen van onder meer geglazuurde siersteen** (nummers 8, 20, 26, **52**) uit het laatste kwart van de 19de eeuw. (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/6972>)

Op de Oosthelling 10 bevindt zich de boekhandel (nieuw & tweedehands) 'De Witte Zee' van Eva Cox, maar de naam van het nieuw te bouwen appartementsgebouw, Schippersstraat 52 (zie aankondiging op de foto hiernaast) 'De Witte Zee' verwijst ongetwijfeld naar het vroegere café in de Schippersstraat.

Foto hiernaast

Beeldbank Kusterfgoed M018474, vermelding: De Witte Zee, **Schippersstraat 54**; foto van **Roger Corveleyn** > licentie [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

(De rechthebbende(n) stelt/stellen het beeld ter beschikking onder de cc by 4.0 licentie—Het beeld mag vrij gebruikt worden op voorwaarde dat de rechthebbende met naam wordt vermeld en er een link naar de licentie wordt geplaatst bij hergebruik)

vp

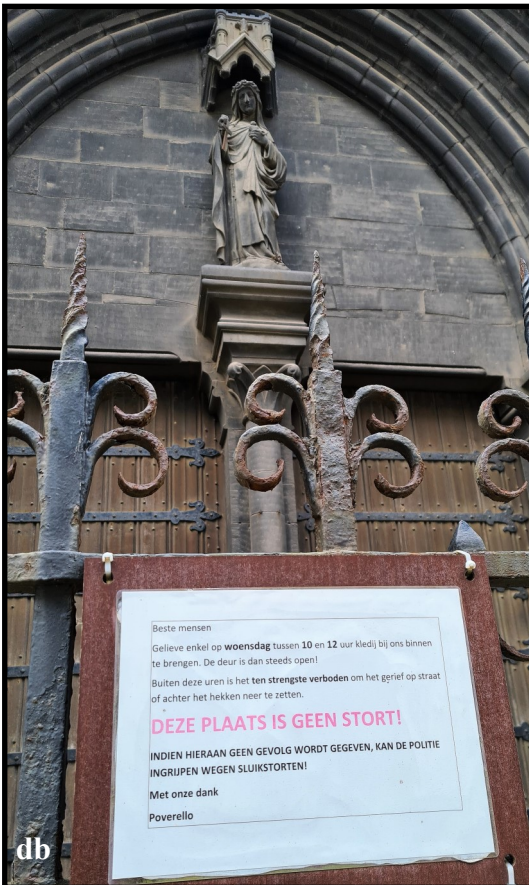
db

vp

vp

db

Beste mensen
Gefelive enkel op woensdag tussen 10 en 12 uur kledj bij ons binnen te brengen. De deur is dan steeds open!
Buiten deze uren is het ten strengste verboden om het gerief op straat of achter het hekken neer te zetten.
DEZE PLAATS IS GEEN STORT!
INDIEN HIERAAN GEEN GEVOLG WORDT GEGEVEN, KAN DE POLITIE INGRUPPEN WEGEN SLUIKTORTEN!
Met onze dank
Poverello

vp

vp

vp

